

www.musavat.com

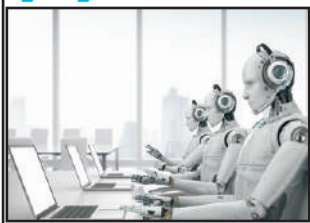
MUSAVAT

Xəbər
Müstəqilliyi tezləşdirən
qəhrəmanlıq
səlnaməsi -
20 Yanvar...
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20-22 yanvar 2024-cü il Şənbə № 11 (8384) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

BVF-dən qorxulu proqnoz - Azərbaycan itkilərdən yayına biləcəkm...

Fikrət Yusifov: "Süni intellekt dünyada yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcını qoyur"

yazısı səh.11-də

Kreml də Ermənistanı silahlandırır - sülh "carçıları"nın əsl siması üzə çıxdı...

yazısı səh.12-də

ABŞ-ın Bakıdakı keçmiş səfiri sayıqladı - Kozlarıçə sərt cavab

yazısı səh.4-də

Bəşəriyyət üçün həlledici il - 1941-dən əvvəlki dönmə qayıdırıq?

yazısı səh.13-də

Fransa şirkətlərinə embargo təklifi: itirən Paris olacaq - ekspert rəyi

yazısı səh.5-də

Avropada ilginç qadağa - 10 min avrodan yuxarı...

yazısı səh.13-də

Xankəndiyə köçlə bağlı rəsmi açıqlama

yazısı səh.5-də

Rusiya ətrafında çəmbər daralır - faktlar

yazısı səh.15-də

Analara şad xəbər - sosial məzuniyyət müddəti artırılır

yazısı səh.14-də

Ələt azad iqtisadi zonasının ərazisi artırıldı

yazısı səh.2-də

Qarabağdan köçmüş ermənilərə Paşinyandan ev vədi - iki hədəf

yazısı səh.7-də

KREMLİN "SÜLH RUSİYADA İMZALANSIN" İSRARI - GƏLİŞMƏ

Şimal qonşumuz Azərbaycan və Ermənistan arasında yekun razılaşmanın ikitərəfli əsaslarla deyil, üçtərəfli və onun moderatorluğu ilə imzalanmasını istəyir; Qərbin oyuncağına çevrilən Paşinyan hökuməti prosesi pozmağa çalışır; Azərbaycanda isə hesab edirlər ki...

yazısı səh.9-də

"Qara qızıl"ın qara günləri gəlir, yoxsa... - təhlil

Hələlik bazar Yaxın Şərqdəki gərginlikdən "faydalanır", yaxın illərdə isə... yazısı səh.10-də

Elxan Şahinoğlu: "Fransa sülhün əleyhinədir, çünki İrəvan Bakı və Ankara ilə barışacaq"

yazısı səh.8-də

Təgrül İsmayıl

Türkiyədə çalışan professordan sülh sazişi ilə bağlı ilginç açıqlamalar

yazısı səh.6-də

Vilayət Eyvazov

Nazir tıxac yaradan sürücülərlə bağlı tapşırıq verdi

yazısı səh.2-də

Elçin Əmirbəyov: “Fransanın Azərbaycanla mədəni körpüləri yandırmağı - ən axırcı işdir”

“Fransanın Azərbaycanla mədəni körpüləri yandırmağı - ən axırcı işdir”.

Bunu Fransanın “Le Monde” qəzetinə müsahibəsində Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov deyib.

O, Fransanın Evian şəhərində 2017-ci ildə ucaldılmış XIX əsr Azərbaycan şairəsi Xurşidbanu Natəvanın abidəsinə qarşı ötən il dekabrın 30-da törədilən vandalizm aktını pisləyib.

Fransanın Azərbaycana qarşı çaşdırıcı, dərinlən məyusedici və düşüncəsiz davranışına toxunan prezident nümayəndəsi xarici dövlətlərlə münasibətlərimiz tarixində ilk dəfədir ki, hansısa ölkənin ikitərəfli münasibətlərimizə əsaslanmayan, ancaq erməni diasporunun təzyiqi ilə qəbul edilən bu qədər qərəzli qətnamələr qəbul etdiyini vurğulayıb.

Paris və Bakı arasında münasibətlərdə davam edən diplomatik böhrana həsr olunan məqalədə, həmçinin Milli Məclisin yanvarın 18-də Azərbaycan hökumətinə bir gün əvvəl Fransa Senatı tərəfindən qəbul edilmiş növbəti anti-Azərbaycan qətnaməsinə etiraz olaraq Fransa ilə bütün iqtisadi əlaqələri kəsmək çağırışına istinad edilib.

Avtomobilin yük yerində gizlənərək Azərbaycana keçmək istədi

Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) və Dövlət Gömrük Komitəsi əməkdaşlarının sayıqlığı və peşəkarlığı nəticəsində Gürcüstandan Azərbaycan Respublikası istiqamətində dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınıb.

Bu barədə Musavat.com-a DSX-dən məlumat verilib.

Bildirilib ki, yanvarın 19-da saat 04:30-da “Qırmızı körpü” dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsində Füzuli rayon sakinini 1987-ci il təvəllüdlü Sadıqov Ömər Tapdıq oğlunun idarə etdiyi “Da” markalı 99-UL-655 dövlət nömrə nişanlı yük nəqliyyat vasitəsinə birgə baxış zamanı avtomobilin qoşqusunun plomblanmış yük yerində gizli şəkildə dövlət sərhədini qanunsuz yolla keçməyə cəhd göstərən Gürcüstan vətəndaşı 1987-ci il təvəllüdlü Lamia Mamedova saxlanılıb.

Fakt üzrə araşdırma tədbirləri davam etdirilib.

Nazir tıxac yaradan sürücülərlə bağlı tapşırıq verdi

Vilayət Eyvazov: “Vətəndaş məmnunluğu yüksək səviyyədə təmin olunmalıdır”

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov 2023-cü ildə paytaxtın polis orqanlarının cinayətkarlıqla mübarizə və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsindəki xidməti fəaliyyətini ümumən müsbət qiymətləndirib.

APA xəbər verir ki, müşavirəyə yekun vuran daxili işlər naziri konkret tapşırıq və tövsiyələr verib. Nazir Baş İdarənin və onun struktur qurumlarının rəislərindən 2024-cü ildə xidməti fəaliyyətdə əsas diqqəti şəxsi heyət arasında nizam-intizamın möhkəmləndirilməsinə, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının alınmasına, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizənin qətiyyətlə aparılmasına, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının etibarlı qorunmasına, ən əsası isə vətəndaş məmnunluğunun

yüksək səviyyədə təmin olunmasına yönəltməyi tələb edib.

Əməliyyat müşavirəsində şəxsiyyət vəsiqəsinin etibarlılıq müddəti bitən, habelə 18 yaşı tamam olan vətəndaşların yeni sənədlərlə təmin olunması ilə bağlı görülən işlərin vəziyyəti, vətəndaşların yaşıyış yeri üzrə qanunamüvafiq olaraq qeydiyyatda alınmaları ilə bağlı tədbirlərin görülməsinə dair göstərişlərin icrası nəzərdən keçirilməklə nazir müvafiq tapşırıqlar verib.

Nazir vətəndaşların mənzil başına rahat və təhlükəsiz çatmaları üçün

aidiyyəti orqanlarla birlikdə paytaxtda nəqliyyat sıxlığının və tıxacın qarşısının alınmasının, yolların kənarında qeyri-qanuni saxlanılan və nəqliyyatın normal axınına maneçilik törədən avtomobillərin kənarlaşdırılmasının, eləcə də sənişindəşmə sahəsində olan nöqsanların aradan qaldırılmasının vacibliyinə toxunub.

Daxili işlər orqanlarının dövlət qayğısı ilə hərtərəfli əhatə olunduğunu məmnunluqla vurğulayan general-polkovnik V.Eyvazov əmin olduğunu bildirib ki, Baş İdarənin şəxsi heyəti xidməti borcunu, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə, ictimai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin təminində özünə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcək.

Qəzza zolağında ölənlərin sayı 25 minə yaxınlaşır

Israillin zərbələri nəticəsində ötən il oktyabrın 7-dən bəri Qəzza zolağında ölənlərin ümumi sayı 24 762-yə çatıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə Qəzzadakı səhiyyə qurumu məlumat yayıb.

Bildirilib ki, son 24 saat ərzində İsrailin Qəzzanı bombalaması nəticəsində azı 142 nəfər ölüb, 278 nəfər yaralanıb ki bununla da ümumi yaralıların sayı 62 108-ə yüksəlib.

Bir çox qurban hələ də dağıntılar altındadır və onların ölüyü güman edilir.

Xatırladaq ki, ötən ilin oktyabrın 7-də HAMAS-ın İsrailin cənubuna gözlənilməz hücumu nəticəsində 1200-dən çox israili qətlə yetirilib, 240-dan çox israili girov götürülüb.

Bundan sonra İsrail hərbi qüvvələri HAMAS-a qarşı Qəzzada hərbi əməliyyata başlayıb.

Bundan sonra İsrail hərbi qüvvələri HAMAS-a qarşı Qəzzada hərbi əməliyyata başlayıb.

Mikayıl Cabbarov “Linkedin” şirkətinin təsisçisi ilə görüşdü

Davos İqtisadi Forumu çərçivəsində iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov “Linkedin” şirkəti ilə potensial əməkdaşlıq sahələri barədə müzakirələr aparıb.

“APA-Economics” xəbər verir ki, bunu iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov “X” sosial şəbəkəsindəki hesabında bildirib.

O qeyd edib ki, “Linkedin” şirkətinin həmtəsisçisi və məhsulun idarə olunması üzrə vitse-prezidenti Allen Blu ilə Davos İqtisadi Forumu çərçivəsində baş tutan görüşdə əmək bazarında və biznes sektorunda integrativ həllərin yaratdığı imkanlar, kadr potensialının müəyyən edilməsi istiqamətində sosial platformaların fəaliyyəti və potensial əməkdaşlıq sahələri barədə müzakirələr aparılıb.

Ələt azad iqtisadi zonasının ərazisi artırıldı

Prezident İlham Əliyev “Ələt azad iqtisadi zonasının yaradılması və fəaliyyətinin təşkili haqqında” Fərmanda dəyişiklik edilməsi barədə fərman imzalayıb.

APA-nın xəbərinə görə, Fərmana əsasən, İqtisadiyyat Nazirliyinin tərtib etdiyi “Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu və Salyan rayonu inzibati əraziləri daxilində yerləşən sənaye, nəqliyyat, rabitə, müdafiə və digər təyinatlı torpaqlar, ehtiyat fondu torpaqları və kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlar kateqoriyasına aid, dövlət mülkiyyətində olan ərazidən Ələt azad iqtisadi zonasına ayrılması nəzərdə tutulan (IV hissə) 4312,56 hektar torpaq sahəsi Ələt azad iqtisadi zonasının ərazisi qismində müəyyən edilib.

Müstəqilliyi tezləşdirən qəhrəmanlıq salnaməsi

20 Yanvar hadisələrindən 34 il ötür; **Elxan Süleymanov:**
"Onların qanı yerdə qalmadı, bu gün ruhları şaddır"

Britaniya Parlamentində 20 Yanvar hadisələri anılıb

Britaniya Parlamentinin İcmalar Palatasında 20 Yanvar faciəsinin ildönümünün qeyd edilməsinə həsr olunmuş ilkin qanunvericilik təşəbbüsü irəli sürüldü.

Azərbaycanın Britaniyadakı səfirliyindən APA-ya verilən xəbəre görə, qanunvericilik təşəbbüsündə Parlament tərəfindən 1990-cı il 20 yanvar tarixində Sovet qoşunlarının Bakıya yeridilməsi nəticəsində həlak olan 150 mülki şəxsin xatirəsinin anıldığı qeyd olunub.

Parlamentdə Azərbaycanla Dostluq Qrupunun sədri Bob Bləkmən tərəfindən irəli sürülmüş bu təşəbbüslə Britaniya Parlamentinin bütün üzvləri 20 Yanvar hadisələrini yad etməyə çağırılıb.

səhifəsi kimi yaşadı. 1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqı çox ağır imtahan verdi. Xalqımız bu sınaqdan qalib çıxdı.

Bu gün həmin qanlı, eyni zamanda, şərəfli tarixi hadisədən 34 il keçməsinə baxmayaraq, vətənimizin azadlıq mübarizəsində şəhid olanların hər biri xalqın yaddaşında əbədi yaşayır. Hər il faciənin ildönümündə milliyonlarla insan Şəhidlər xiyabanını ziyarət edir, qəhrəmanlarının xatirəsini anır.

Azərbaycan xalq hərəkatının liderlərindən olan AXP sədri Pənah Hüseyn "Yeni MİSAVAT"a bildirib ki, yanvar hadisələri Azərbaycan xalqı üçün faciə xarakterli daşımaqla yanaşı, xalqın öz ləyaqətini qorumaq üçün hər cür fədakarlığa, ölümə belə, hazır olmasının şərəfli səhifəsidir. 20 Yanvar hadisəsi müstəqillik, istiqlal və hürriyyət uğrunda xalqımızın apardığı milli azadlıq hərəkatının zirvəsi kimi Azərbaycan tarixinə həkk olunub. Bu hadisə müstəqillik arzusunu məhv edə bilmədi, onu daha da alovlandırdı.

Milli birlik və vətənpərvərliyin simvoluna çevrilmiş 20 Yanvar faciəsi xalqımızın öz suverenliyi uğrunda apardığı mübarizənin şərəfli tarixidir.

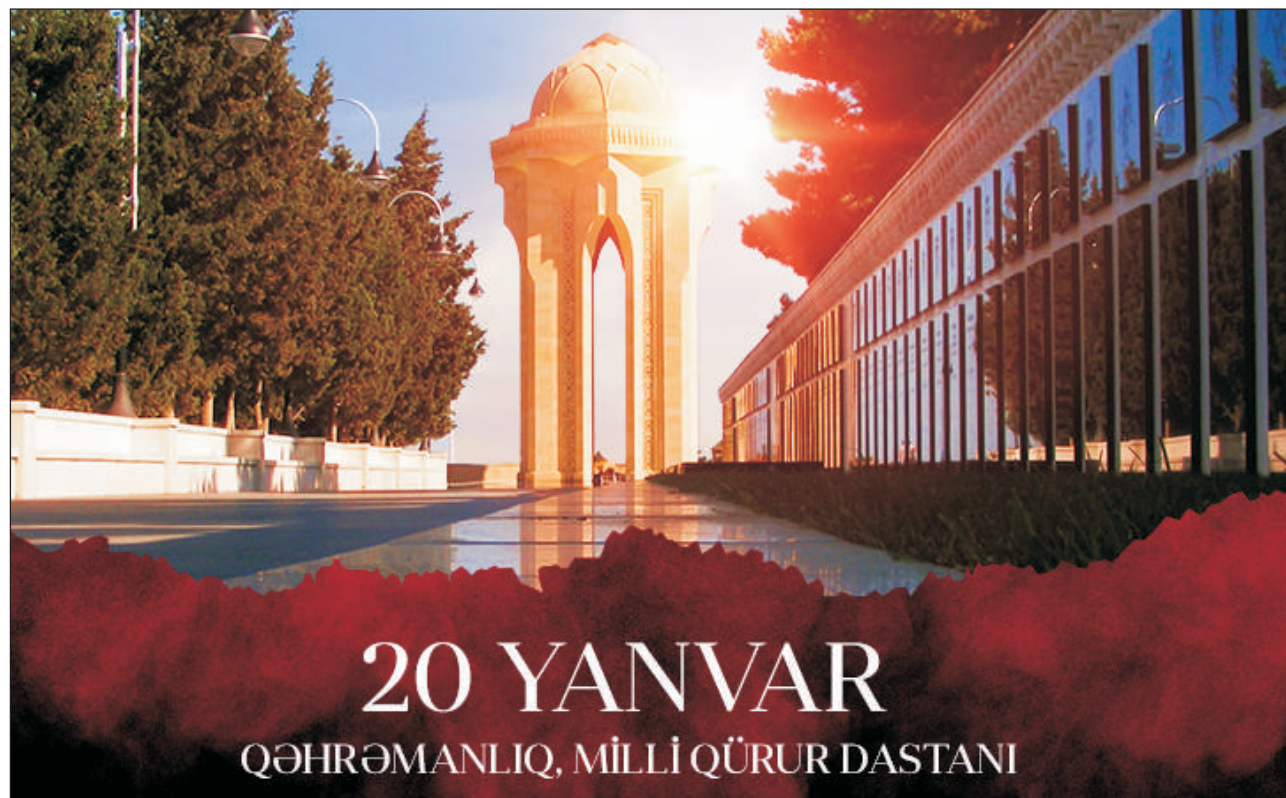
AVCIYA-nın prezidenti Elxan Süleymanov MİSAVAT.COM-a açıqlamasında deyib ki, 20 Yanvar Azərbaycan xalqı üçün hüzn günü olmaqla bərabər, həm də qürur günüdür: "Ümummilli lider Heydər Əliyev bu faciəni xarakterizə edərkən bildirirdi ki, "Azərbaycan xalqı 20 Yanvarda hərbi, siyasi,

mənəvi təcavüzə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıq olduğunu, Vətənin azadlığı və müstəqilliyi naminə ən ağır sınaqlara sinə gərmək, hətta şəhid vermək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi".

Artıq Azərbaycan xalqının totalitar rejimin hərbi, siyasi, mənəvi təcavüzü ilə üzbəüz qaldığı, Ermənistanın silahlı hücumu və ərazilərimizin 20 faizinin işğal edildiyi 1990-cı illər arxada qalıb. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunun ən güclü dövlətinə çevrilib, müstəqil iqtisadiyyata və güclü orduya malik ölkədir, beynəlxalq səviyyədə etibarlı tərəfdaş imici qazanıb.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 2020-ci ildə cəmi 44 gün ərzində ərazilərimizi işğaldan azad etdi, 2023-cü ilin sentyabrında cəmi 24 saata yaxın vaxt ərzində dövlət suverenliyini tam bərpa etdi. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan xalqı yenidən milli marqlar ətrafında vahid mövqedən çıxış edərək birlik nümayiş etdirdi. Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad edilməsi, ərazi bütövlüyünün bərpası, dövlət suverenliyinin tam təmin edilməsi göstərdi ki, ölkəmizin beynəlxalq cinayətlərin hədəfində olduğu ağır dövrlərdə, o cümlədən 20 Yanvar faciəsi zamanı verdiyi şəhidlərin qanı yerdə qalmayıb, bu gün onların ruhu şaddır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni MİSAVAT"

20 YANVAR QƏHRƏMANLIQ, MİLLİ QÜRUR DASTANI

Bu gün Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq tarixində məxsusi yeri olan 20 Yanvar hadisələrinin növbəti ildönümüdür. Faciəvi Yanvar olayları sözsüz ki, hər şeydən öncə sovet imperiya rejiminin guya özününkü bildiyi, lakin müstəqillik istəyən bir xalqa qarşı hərbi cinayət aktı idi.

Bu, Moskva tərəfindən keçmiş Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsinə qarşı çıxdığına görə Azərbaycanı cəzalandırmaq üçün öncədən, xaincəsinə planlaşdırılmış bir əməliyyat idi. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycana göndərilən ordu hissələrinin tərkibinə Stavropoldan, Rostovdan, Krasnodardan səfərbər edilmiş erməni zabit və əsgərləri, hərbi məktəblərdə təhsil alan erməni kursantları da cəlb edilmişdi.

Beləliklə, 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəşə tutularaq kütləvi qətlə yetirilib. Birbaşa Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin baş katibi Mixail Qorbaçovun əmri ilə SSRİ Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi və Daxili İşlər Nazirliyinin qoşun hissələri Bakıya və Azərbaycanın bir neçə rayonuna yeridilib, dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif

tipli silahlardan atəşə tutularaq kütləvi şəkildə öldürülüb. Onların arasında uşaqlar da var idi.

Maraqlıdır ki, fəvqəladə vəziyyət tətbiq edildiyi barədə rəsmi məlumat kütləvi insan qırğını törədildikdən sonra 20 yanvar 1990-cı il şəhər saat 5.30-da radio vasitəsilə Bakı şəhər komendantı V.Dubinyak tərəfindən efirə verilib. Halbuki yanvarın 20-də saat 00-dan başlanmış hərbi əməliyyatlarda tanklardan və müxtəlif təyinatlı zirehli döyüş maşınlarından istifadə edilmiş, Xəzər Hərbi Donanmasına məxsus gəmilərdən şəhərə desant çıxarılmışdı.

Fəvqəladə vəziyyət elan edildikdən sonra isə yanvarın 20-də gündüz və sonrakı günlərdə Bakıda daha 21 nəfər öldürülüb.

Qanlı yanvar günündən sonra fəvqəladə vəziyyətin elan olunmadığı rayonlarda yanvarın 25-də Neftçalada, yanvarın 26-da Lənkəranda 8 nəfər qətlə yetirilib. Ümumilikdə respublika üzrə 147 nəfər öldürülüb, 744 nəfər yaralanıb, 841 nəfər qanunsuz həbs olunub, 200 ev və mənzil, 80 avtomashın, o cümlədən təcili yardım maşınları, dövlət əmlakı və şəxsi əmlak məhv edilib. Dövlət, ictimai və şəxsi əmlaka həmin dövrün qiymətləri ilə

5.637.286 rubl miqdarında maddi ziyan vurulub.

Lakin buna rəğmən, Moskva Azərbaycan xalqının iradəsini sındıra bilmədi. Əksinə, həmin hadisələr müstəqillik gününü daha da yaxınlaşdırdı. 20 Yanvar hadisələri nəticəsində Azərbaycanda sovet imperiyası özünün bütün mənəvi və sosial dayaqlarını itirdi. Həmin hadisələr əsl hüquqi qiymətini isə Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra alıb.

O dövrü yaşayanlar, hadisələrin iştirakçıları bildirirlər ki, 20 Yanvar hadisələrinin baş verməməsi mümkün deyildi. Daha faciəli şəkildə və ya az itki ilə də ötüşə bilərdi. 20 Yanvar hadisələrinin əsas baş vermə səbəbi Sovet hökumətinin anti-Azərbaycan siyasəti idi. Moskvanın göstərişi ilə 1988-ci ildən başlayaraq Qarabağda Xüsusi İdarəetmə Komitəsinin yaradılması, Xüsusi İdarəetmə Komitəsinin vasitəçiliyi ilə o zamankı Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan qoparmaq üçün atılan addımlar 20 Yanvara gədən yolu bir az da sürətləndirdi. Çünki Azərbaycan xalqında yaddaşlarda qalan Sovet hökumətinin neqativ siyasətindən əlavə 1988-1990-cı illər arasında

Sovet hökumətinin yeritdiyi siyasətin tamamilə anti-Azərbaycan və ermənipəst olması, hakimiyyətin yuxarı dairələrində tək-tək insanların da Azərbaycanın mövqeyini müdafiə edərkən vəzifədən uzaqlaşdırılması kimi hallar 1990-cı ildə xalqın etiraz dalğasının artmasına gətirib çıxardı. 1990-cı il yanvar ayında Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyətin gərginləşməsi və bu vaxta qədər Ermənistanla verilən siyasi dəstək, Ermənistanla bir nəfər də azərbaycanlının qalmadığı halda Bakı şəhərində ermənilərin qalması və hakimiyyətin müxtəlif qollarının onlarla da işləməsi, anti-Azərbaycan fəaliyyətinə dəstək vermələri 1990-cı il yanvar 13-dən etibarən ictimai-siyasi vəziyyətə gərginləşdirdi. Bununla da Azərbaycana qoşun yeritmək üçün bəhanə tapıldı. Bununla da SSRİ rəhbərliyi milli oyanışı məhv etmək istəyirdi. Ancaq xalqın sonrakı addımlarını, ziyalıların birlişməsini, 20 Yanvar faciəsinin səhəri günü milyonlarla insanın öz şəhidinə sahib çıxacağını bu cür təsəvvür etmədilər. Ona görə bu faciənin baş verməməsi mümkün deyildi.

Azərbaycan xalqı 1990-cı ilin Yanvarını həm faciə, həm də qəhrəmanlıq

Hikmət Hacıyev Fəxrəddin Altunla görüşdü

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Türkiyə Prezident Administrasiyasının Kommunikasiya İdaresinin rəhbəri Fəxrəddin Altunla görüşüb.

Bu barədə Fəxrəddin Altun paylaşım edib.

O, Türkiyədə görüşərək məhsuldar görüş keçirdiklərini bildirib.

"Regional və beynəlxalq müstəvidə dost və qardaş Türkiyə və Azərbaycan arasında informasiya, media və ictimai diplomatiya sahəsində, eyni zamanda, dezinformasiya ilə mübarizə sahəsində iş birliyini gücləndirməyə böyük əhəmiyyət veririk. Bundan sonrakı müddətdə media və informasiya sahəsindəki iş birliklərimizi artıracaq, beynəlxalq sahədə iki dost və qardaş ölkə olaraq həqiqət mübarizəmizi aparmağa davam edəcəyik", - Fəxrəddin Altun qeyd edib. (APA)

ABŞ-in Azərbaycandakı keçmiş səfiri Riçard Kozlariç (1994-1997) hesab edir ki, bu il Qərblə Azərbaycan arasında münasibətlər yalnız "müxalifətin sıxışdırılması və Bakının Qarabağla bağlı ABŞ və Avropa İttifaqının vasitəçilik söylərini sabotaj etməsi səbəbindən" pisləşəcək.

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə o, "Turan"-ın Vaşinqton müxbiri ilə söhbətində bildirib.

"Rusiya və İran bundan faydalanırlar. İlham Əliyev hesab edir ki, Vaşinqtonun islahatlar və sülhlə bağlı təzyiqinə məhəl qoymaya bilər", - Kozlariç qeyd edib.

Qarabağdan danışan keçmiş səfir bildirib ki, 2024-cü ildə real sülhə doğru heç bir hərəkət görmür.

"Fevralda Azərbaycan da keçiriləcək prezident seçkilərinə və noyabrda keçiriləcək COP29-a qədər heç nə baş verməyəcək. Odur ki, diplomatik proses 2024-cü ilin sonuna yaxın başlaya bilər", - deyə o iddia edib.

Kozlariç ardınca siyasi təxəyyülünə bir az da güc verərək söyləyib ki, sərhəd problemləri (delimitasiya) diqqəti yayındırıcı xarakter daşıyır və Azərbaycan Ermənistanla "əbədi və layiqli" sülh sazişi barədə danışıqlar aparmaq istəmir.

"Bakı özünün sülh ideyasını qəbul etdirmək istəyir", - erməni ağzı ilə danı-

şan keçmiş səfir əlavə edib.

Azərbaycan sən demə, sülhdə maraqlı deyilmiş. Halbuki tam əksinədir. Sülh prosesini üç ildir kimin sabotaj etdiyi də əsasən məlum - İrəvan və onun ABŞ başda olmaqla Qərbdəki havadarları...

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı bu fikirləri cəfəngiyyət sayır: "Amerikanın ölkəmizdəki keçmiş səfiri Riçard Kozlariç öz ənənəsinə sadıq qalaraq, yenə də Azərbaycana qarşı qərəzli münasibətini ortaya qoymaqla və ermənipərəst mövqeyini nümayiş etdirməkdədir. Söyləmiş olduğu fikirlərin hamısı cəfəngiyyətdir. Bütün bunların həqiqətlə hər hansı bir əlaqəsi yoxdur. Əvvəla, Azərbaycan dövləti Zəfər müharibəsindən dərhal sonra Ermənistanla münasibətlərinin normallaşması, sülh sazişinin əldə olunması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Bu tarixdə görünməmiş bir hadisə idi, yəni əslində bu təşəbbüs Ermənistan tərəfindən gəlməli idi. Çünki, məğlub olmuş ölkə idi. Lakin Azərbaycan dövləti söykenmiş olduğu bəşəri dəyərlərə əsaslanıb, ciddi və məsuliyyətli tərəf kimi sülh təşəbbüsü irəli sürdü. Ermənistan tərəfindən bu təşəbbüs ilk andan an-

layışlı şəkildə qəbul edilmədi. Paşinyan ölkə daxilindəki müxalifətin təzyiqi ilə yayınmağa çalışdı, yaxud xaricdən, xüsusilə, Fransadan almış olduğu mesajlar, eləcə də, Amerika başda olmaqla bəzi dairələrdən gələn təhdidlər nəticəsində sülhdən yayınma xətti götürdü. Sözdə sülh sazişinin bağlanması tərəfdarı kimi çı-

ölkədə, paytaxtda bağlanmasına fərqli yanaşma-yıb. Onun bu məsələdə mövqeyi birmənalı, ardıcıl xarakter daşıyır. Harada imzalanmasından asılı olmayaraq, bu sazişin bağlanmasının zəruriliyini dəfələrlə irəli sürmüş, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olan beş prinsipdən ibarət olan təklifi Ermənistanla iki ilə yaxındır

ya bilmədi. O da ermənipərəst mövqe tutdu, neytrallığını şübhə altına aldı. Azərbaycanın 2023-cü ilin sentyabrında keçirdiyi antiterror əməliyyatı ilə separatçı xunta rejiminin fəaliyyətinə son qoyulması həm Amerikanı, həm də Brüsseli xeyli dərəcədə narahat etdi, onları qıcıqlandırdı. Onlar Azərbaycanın bu haqlı, ədalətli

gionda maraqlarının olduğunu, onların sülh danışıqlarına maneçilik törətdiyini bilərək vasitəçilik olmadan iki dövlət arasında münasibətlərin düzəlməsi üçün danışıqların tərəflər arasında aparılmasına üstünlük verir. Bu da təbii ki, Kozlariç kimi insanları narahat edir. Təbii ki, Avropa ittifaqı da bundan narahatdır. Bu fikirləri Rusiyaya da

ABŞ-in Bakıdakı keçmiş səfiri sayıqladı - Kozlariçə sərt cavab

Fəzail Ağamalı: "Əgər 2024-cü ildə sülh olmayacaqsansa..."

xış etsə də, əməldə ən müxtəlif şəkildə bundan boyun qaçırır. Bu gün də həmin siyasəti davam etdirir. Ermənistanın destruktiv mövqeyi əslində bu ölkə üçün fəlakətlərə gətirib çıxarmaqdadır. Azərbaycan isə, müharibə istəmir. Təkcə Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasını deyil, bütövlükdə regionda, Cənubi Qafqazda sülhün, əmin-amanlığın, üç ölkə arasında normal əməkdaşlığın yaranmasını təşəbbüskarı və tərəfdarı kimi çıxış edir. Kozlariç kimi gözü görməyən, qulağı eşitməyən, Azərbaycana qarşı qərəzli mövqe ifadə edənlər bu həqiqəti dərk etmək istəmir. Bu baxımdan onun "Turan"a verdiyi bu açıqlama başdan-başa qərəz-dən, iftirdən başqa bir şey deyil. Azərbaycanın ünvanına atılmış olan növbəti böhtandır. Ölkə prezidenti İlham Əliyev heç vaxt sülh sazişinin hansı

ki, göndərib. Lakin onun üzərində Ermənistan ən müxtəlif şəkildə manipulyasiya edərək, hələ də müzakirənin aparıldığını önə çəkib, sülh sazişinin əldə olunmasına mane olmaqdadır. Nəticə etibarilə Amerika bir tərəfdən sülh sazişinin bağlanmasına vasitəçilik etməyə çalışır, başqa tərəfdən isə, hətta Dövlət Departamentinin məsul şəxsi - O Brayn tərəfindən ölkəmizə qarşı iftiranın tirajlanmasına imkan yaradır. Yeni neytral dövlət kimi özünü göstərmir. Ermənistanın yanında olduğunu açıq şəkildə ifadə edir".

Deputat "Avropa İttifaqı müəyyən zaman kəsiyində Mişel səviyyəsində həqiqət naminə demək lazımdır ki, münasibətlərin normallaşması üçün söylərlər göstərdi" deyərək qeyd etdi: "Uğurlu addımların atıldığını da demək olar. Lakin Fransanın söyləri ilə Avropa İttifaqı da sona qədər özünün neytrallığını qoru-

addımını həzm edə bilmədilər. Davamlı olaraq, ən müxtəlif platformalarda ölkəmizə qarşı ədalətsiz çıxışlarını ortalığa qoydular. Belə olan halda təbii ki, Azərbaycan Vaşinqton və Brüsselin ermənipərəst mövqeyini nəzərə alaraq, ümumiyyətlə, başqa ölkələrin vasitəçiliyi olmadan iki dövlət arasında münasibətlərin normallaşması üçün danışıqların aparılması təklifi ilə çıxış etdi. Bu ilk olaraq, qarışıqlı bəyannatlar nəticəsində öz müsbət tərəflərini göstərdi. Azərbaycan ölkəmizə gələrək terror törətməyən istəyən, lakin Dövlət Təhlükəsizliyinin əməkdaşları tərəfindən həbs edilən quldur terrorçuları Ermənistanla qaytarıb, haqsız yerə saxlanılan iki əsgərimizin də geri qaytarılmasına nail olduq. Bu yaxşı təşəbbüs idi və özünün də konkret nəticələrini göstərdi. Ona görə də, ölkə rəhbəri bu danışıqlarda vasitəçilik edənlərdən hər birinin re-

aid etmək olar. Çünki onun da Cənubi Qafqazda ciddi maraqları var. Ona görə də, Kozlariç kimi insanlar belə fikirləri mətbuatda yaymaq üçün tapşırıq alırlar. Çox sarsaq və sərsəm fikirlər də söyləyir ki, guya yaranmış olan situasiyadan Rusiya və İran xeyli dərəcədə faydalanır. Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Milli və dövlət maraqlarımızı kifayət qədər qoruya bilirik. Biz qonşularla münasibətlərimizi normal şəkildə saxlayıb əməkdaşlığımızı davam etdirməliyik. Bu bizim müstəsna səlahiyyətimizdir. Yürüdülmən siyasətin müsbət nəticələri ortalıqdadır. Amerikanın sülh və islahatlarla bağlı təzyiqləri nə deməkdir? Bu absurd fikirdir. Belə çıxır ki, ABŞ hərbi polis metodu ilə bütün dünya ölkələrinə, eyni zamanda Azərbaycana da təzyiq etmək istəyir ki, sən mən deyənə etməlisən. İlham Əliyev hər zaman milli maraqlarımızı öndə götürür".

Deputat dedi ki, əgər 2024-cü ildə sülh olmayacaqsansa, burada Azərbaycanı suçlamaq sadəcə ədalətsizlik olardı: "Bakı ədalətli sülhün tərəfdarıdır. Əgər Ermənistan sülh sazişi istəməsə, bunun Azərbaycan üçün heç bir təhlükəsi yoxdur. Kozlariç kimi adamlar Ermənistan və erməni xalqına olan sonsuz məhəbbətlərinin nəticələrini görmək istəyirlərsə, belə fikirlərdən uzaq durmalı, Ermənistanı sülhə təşviq etməlidirlər. Bunun başqa alternativ yoxdur".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsi Fransa Senatının qətnaməsi ilə əlaqədar hökumətə çağırış edərək, bu ölkə ilə iqtisadi əlaqələrin dayandırılmasını təklif edib. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, komitə Fransaya qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsini vacib sayıb. Təkliflər sırasında “Total” şirkəti də daxil olmaqla bütün fransız kompaniyalarının Azərbaycandan çıxarılması, Fransa şirkətlərinin Azərbaycan dövlətinin sifarişi ilə həyata keçirilən hər hansı layihədə iştirakına yol verilməməsi məsələsi var.

Azərbaycanın Fransa ilə qarşılıqlı ticarət dövriyyəsi 2022-ci ilin yekununda 273 milyon 834,22 min dollar olub. Bunun 50,9 milyon dolları Fransanın idxalının, 222,8 milyon dolları Azərbaycanın idxalının payına düşüb. 2021-ci ildə qarşılıqlı dövriyyə 245 milyon 463 min dollar təşkil etmişdi.

2023-cü ilin 9 ayında Fransa ilə 482 milyon 254,64 min dollarlıq alver etmişik. Bunun 127,925 milyon dolları Fransanın, 354 milyon 329,31 min dolları Azərbaycanın idxalıdır. Ötən ilin eyni dövründə 218 milyon 874,85 min dollarlıq qarşılıqlı ticarət qeydə alınmışdı. Bunun 48 milyon 691 min dolları Fransanın, 170 milyon 182 min dolları Azərbaycanın idxalı idi. Beləliklə, ötən ildən Azərbaycana qarşı sanksiya tələblərinin səsləndirilməsinə baxmayaraq, Fransanın ölkəmizlə ticarətinin həcmi 2,2 dəfə artıb. Bu dövrdə Fransanın idxalı 2,6 dəfə, Azərbaycanın idxalı isə 2 dəfədən çox artıb.

Azərbaycanın Fransaya ixracında ilk yeri xam neft tutur. 2023-cü ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycan Fransaya 108,829 min tondan çox xam neft və neft məhsulları ixrac edib ki, bu da Azərbaycanın ümumi xammal ixracının 1,18 faizini təşkil edir. Ötən ilin analoji dövründə Fransa Azərbaycandan neft idxal etməyib.

Qeyd olunan dövrdə Azərbaycandan Fransaya ixrac olunan neft və neft məhsullarının dəyəri 66,3 milyon dollardan çox olub ki, bu da Azərbaycandan ixrac olunan xam neft və neft məhsullarının ümumi dəyərinin 1,16 faizini təşkil edir.

Fransaya məxsus ən böyük şirkət olan “Total Energies”in Azərbaycanda fəaliyyətinin genişləndirilməsi, o cümlədən “Abşeron” yatağının tam işlənmə mərhələsinə keçməsi barədə fikir mübadiləsi də aparılıb. Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən “Abşeron” qaz-kondensat yatağının illik hasilatının 4 dəfəyə qədər artırılacağı da bildirilib.

Fransa şirkətlərinə embargo təklifi: itirən Paris olacaq - ekspert rəyi

Natiq Cəfərli: “Bu şirkətlərin Azərbaycanda fəaliyyətində problem yaransa, daha çox onlar ziyan görecək, amma...”

Qeyd edək ki, Fransadan idxal olunan məhsulların sırasında eyni zamanda, kənd təsərrüfatı məhsulları,ət, pendir, yağ, müxtəlif növ tərəvəz və meyvələr, güllər, qəhvə, çay, qida məhsulları, müxtəlif toxumlar, qənnadı məmulatları, uşaq yeməkləri, konservləşdirilmiş tərəvəzlər, meyvə cəmləri, şirələr, spirtli və spirtsiz içkilər, müxtəlif ağaclar, heyvan qidaları, kimyəvi məhsullar, vitamin, antibiotiklər, vaksinlər, dərman preparatları, boya maddələri, efir yağları, ətirli maddələrin qarışıqları, ətir və tualet suyu, kosmetik vasitələri, qulluq vasitələri, gigiyenik vasitələr, təmizləyici vasitələr, dəftərxana ləvazimatları, geyimlər, mebel və digər onlarla növdə məhsul daxildir.

Bir sözlə, Azərbaycan iqtisadiyyatının kifayət qədər gəlirli sahələrində Fransanın 60-a yaxın şirkəti çalışır. Onların arasında “Alstom”, “Thales”, “Schneider-Electric”, “Suez”, “Technip”, “Total”, “Lafarge-Holcim” kimi tanınmış şirkətlər də var.

Bundan savayı, Azərbaycanda Fransaya məxsus xeyli brend şirkətlər də var ki, illərdir ölkəmizdə fəaliyyət göstərir. Bunlar arasında “Chanel”, “Louis Vuitton”, “Pierre Cardin”, “Cartier”, “Lancome Paris”, “Christian Dior”, “Azzaro”, “Lacoste”, “Texier”, “Guerlain” və sairə brendlərin geyimləri, çantaları, aksesuarları və ətir satışını həyata keçirirlər.

Fransa şirkətlərinin ölkəmizdə fəaliyyətinin yasaq edilməsinin ölkəmizə nə kimi faydası və zərəri olacaq?

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərli mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a fikirlərini bildirdi. O dedi ki, Fransanın bu davranışları nəinki məntiqsizdir, hətta beynəlxalq hüquqa ziddir: “Son zamanlar Fransa bölgədə sülhün bərqərar olmasına mane olur. Bu cür qərəzli, populist çıxışlara qarşı Azərbaycan tərəfindən haqlı olaraq narazılığa səbəb olur və siyasi dilə cavab verilir. İqtisadi məsələyə gəldikdə Fransanın Azərbaycanda ən böyük marağı iki şirkət üzərində qurulub. Bir “Airbus”dur ki, onlardan bir neçə ildən bir təyyarələr alırıq, bir də “Total” şirkətidir ki, Abşeron qaz yatağının əsas operatorudur. Yeni son müqavilələrə görə. Təbii ki, Fransa ilə Azərbaycan arasında ticarət dövriyyəsi o qədər böyük deyil. Amma Azərbaycandan çox Fransa itirəcək. Böyük şirkətlərin Azərbaycanda fəaliyyətində Fransadan qaynaqlanan problem yaransa, daha çox onlar ziyan görecək. Çünki təkcə “Airbus”la bağlı son bir ildə bir neçə dəfə müqavilə bağlanıb. Amma “Airbus”la sonuncu müqavilədə qiyməti 1.2-1.3 milyard Avro olan təyyarələrin alınacağı nəzərdə tutulur. “Total” şirkəti də 90-cı illərdən Azərbaycanda fəaliyyətdədir və onların Azərbaycanla bağladığı müqavilələr var. Əsasən də Abşeron iki qaz ya-

taqlarında. Açıq ki, bu iki şirkətin Azərbaycanda fəaliyyətini məhdudlaşdırmaq problemdir. Çünki “Airbus”la bağlanan müqaviləyə əgər Azərbaycan tərəfi imtina edərsə, əksinə təminat ödəməli olur. “Total” şirkəti ilə bağlanan müqavilə isə parlament tərəfindən təsdiqlənib və yüksək statusa malikdir.

Sadələn bir çox brendlər isə Azərbaycanda birbaşa fəaliyyət göstərmir. Onların burada nümayəndəlikləri yoxdur. Çox zaman onlar yerli şirkətlərlə müqavilə bağlayırlar və yerli şirkətlər həmin malların gətirilməsində və satılmasında iştirak edir. Təbii ki, kiçik şirkətləri Azərbaycandan çıxarmaq olar. Amma bunların Fransa iqtisadiyyatına elə bir təsiri yoxdur. Fransa iqtisadiyyatının ümumdaxili məhsulu təqribən 1 trilyon Avroya yaxındır. Orada Azərbaycan 200 milyon dollar itirsə, nə olacaq. Amma bu iki şirkət Fransa üçün önəmlidir”.

Bununla belə, Natiq Cəfərli şirkətlərin bağlanması ilə bağlı fərqli fikirdə olduğunu qeyd edir: “Həm “Total”, həm də “Airbus”ın Fransa daxilində ciddi lobbı qrupları var. Azərbaycan tərəfi həmin şirkətlərə təsir etməklə, onlarla birgə işləməklə Fransa siyasətində olan lobbı qrupları vasitəsilə Azərbaycanın əleyhinə olan, məntiqsiz, mənasız olan və beynəlxalq hüquqa zidd yanaşmalarının dəyişdirilməsinə çalışmaq lazımdır.

Xankəndiyə köçlə bağlı rəsmi açıqlama

“Ərazisi işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində, bərpa edilən və yenidən tikilən yaşayış məntəqələrinə köçürülmə aparılır. Bu zaman məcburi köçkünlər yalnız qeydiyyatda olduqları şəhər, rayon, kənd və qəsəbə üzrə daimi yaşayış sahəsi ilə təmin edirlər”.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat katibi İbrahim Mirzəyev bunu Musavat.com-a açıqlamasında bildirdi.

Qeyd edək ki, son zamanlar Xankəndi və digər yaşayış məntəqələrimizə vaxtilə o yerlərdən didərgin salınmış sakinlərlə yanaşı, Qərbi Azərbaycandan qaçqın düşmüş həmvətənlərimizin də məskunlaşdırılmasının zəruriliyi barədə təkliflər irəli sürülür. Məsələyə rəsmi münasibətini öyrəndiyimiz dövlət qurumunun təmsilçisi bildirdi ki, digər ərazilərlə yanaşı, Xankəndi şəhərinə də həmin ərazidən olan məcburi köçkünlərin köçürülməsi nəzərdə tutulur: “Qeyd olunan məsələ ilə bağlı isə hər hansı qərarın qəbul edilməsi Dövlət Komitəsinin səlahiyyətləri xaricindədir”.

ELSAD,
Musavat.com

dır. Çünki Azərbaycan Fransa ilə iqtisadi əlaqələri kəssə nə Azərbaycana ciddi təsirləri olacaq, nə də Fransaya. Çünki ticarət dövriyyəmiz o qədər də böyük deyil. “Total” və “Airbus” dünyada miqyasında vacib şirkətlər olduqları üçün onlar vasitəsilə Fransa siyasətinə təsir etmək olar. İkinci də Fransada onsuz da bir dönmənin sonuna çatırıq. Makron və onun partiyasının dönmənin sonuncu ilidir. Orada da növbəti ilin seçkiləri olacaq. Çox güman ki, Fransa parlamenti-nin tərkibi dəyişəcək. Yeni prezident olacaq. Sözsüz ki, indiki vəziyyətdə Azərbaycanın haqlı narazılıqlarını davam etdirir. Amma bir az ertələməyə də ehtiyac var. Seçkilərdən sonra tamam başqa bir siyasi komandanın formalaşması mümkündür. Azərbaycan çalışmalıdır ki, indidən potensialı olan siyasi partiyalarla münasibətlər qursun. Bunda da “Total” və “Airbus”dan istifadə etsin ki, gələcəkdə yeni hökumət qurulanda, yeni prezident seçkilərində Azərbaycanla Fransa arasında bu gün olan fikir ayrılıqlarının aradan qaldırılması mümkün olsun”.

Qeyd edək ki, Fransa Senatı yanvarın 17-də Azərbaycanın ötən ilin sentyabr ayında Qarabağda keçirdiyi hərbi əməliyyatı pisləyən, Ermənistanla hərbi dəstəyə, Azərbaycana qarşı sanksiyalara çağıran qətnamə qəbul edib.

Qətnamə layihəsinin müəllifi Bruno Retayo müzakirələrdə çıxışı zamanı Azərbaycanın ötən il 19-20 sentyabr tarixlərində Qarabağda həyata keçirdiyi hərbi əməliyyatın “humanitar faciə və əsl etnik təmizləmə” ilə nəticələndiyini qeyd edib.

“Ermənistan Respublikasının ərazi bütövlüyü” başlıqlı qətnamə sənədi Qarabağ ermənilərinin geri dönməsinin təmin edilməsinə, habelə keçmiş tanınmamış “Dağlıq Qarabağ Respublikası”nın həbs edilən liderlərinin azad olunmasına çağırır.

Fransalı senatorlar Fransa hökumətini Ermənistanla özünü müdafiə edə bilməsi, ərazi bütövlüyünə qarşı təhdidlərin qarşısını ala bilməsi üçün zəruri vasitələr, o cümlədən hərbi dəstək verməyə çağırırlar.

Fransa xarici işlər naziri Stefan Sejurne senatorlar qarşısında çıxış edərək Fransanın Ermənistanla strateji sahələrdəki dəstəyini davam etdirəcəyini deyib. Nazir həmçinin qeyd edib ki, Fransa Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin dialoq yolu ilə və beynəlxalq hüquq çərçivəsində həllinin tərəfdarıdır.

Qətnamə 336 səs lehinə, 1 səs əleyhinə olmaqla qəbul edilib. 2 senator bitərəf qalıb.

Afaq MİRAYIQ,
“Yeni Müsavat”

O bildirib ki, dünyada dəyişikliklər baş verir və bu, istə-
tər-istəməz Cənubi Qafqaz regionuna, eləcə də Ermənistan-
na təsir edəcək: "Bu dəyişikliyə müxtəlif yollarla yanaşmaq
olar. Ancaq təkamülə münasibətimizin necə olmasından
asılı olmayaraq, bu baş verir. Ona görə də bizim mövqeyimiz
və yaşamamız bu təkamülü dayandırmaqdan ibarət olma-
malıdır. Bu, özlüyündə məntiqsizdir, çünki təkamülü dayan-
dırmaqla biz deqradasiyaya gedəcəyik, onu Ermənistanın
dövlət maraqlarına uyğun idarə etməliyik".

Qeyri-dəqiqə faciə

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Səhərin içində nəhəng bir partlayış olub, 10-a yaxın adam ölüb. Öncə bizə dedilər ki, mebel sexi partlayıb. Ancaq üstündən az keçmiş dron çəkilişi yayıldı, məlum oldu nə sex, əməlli-başlı zavod kimi yerdir. Lakin bu “zavod kimi yerin” (mən də ad qoymağa çətinlik çəkdim, üzrlü sayın) nə işə baxdığı ortaya çıxmadı. Yiyəsi kimdir, məhsulun adı nədir - hamısı qaranlıqdır. Elə bil Bermud üçbucağı əhvalatıdır. Hərçənd, indi Bermudun heç bir sirrə daşmadığını ağılı başında olan hər kəs bilir. Bizim Bakının isə sirrləri çoxdur.

Salfetkədə çəkdiyi proje ilə guya Xəzərdə Dubai qurran, sonra fırladağın Beynəlxalq Bankdan pul əkişdirməkdən o yana getmədiyi üzə çıxan bir dəli var, o da söhbətə qarışdı, dedi obyekt qardaşımıdır. Vaxtilə, Şura hökumətinin zamanında ağac emalı zavodu olub, özəlləşdirmişik və sairə. (Bu momentdə mənim yadıma evdə hardasa güvələrin yediyi özəlləşdirmə çekim düşdü. Gərək bir gün imkan tapıb onu hansısa nazirliyin qabağında yandırım. Fransa səfirliyi də ola bilər. O vaxt bizdə özəlləşdirməyə Jak Şirak çox mane olmuşdu).

Ancaq qardaş hardansa tapıldı, bu da belə açıqlama verdi ki, yalandır, qardaşımın başı xarəbdir, həmin obyekt başqasına məxsusdur.

Uzun sözün qısası, paytaxtın göbündə nəhəng obyekt var, nə yiyəsi məlumdur, nə gördüyü iş. Yalnız partlamağı məlumdur, heç onun da səbəbi axıracan bilinmir. Qazdan partlayıb, yoxsa İran və Rusiya casusları (olmaya Fransa?) bomba qoyub - bu da uca millətimizə məlum deyildir.

Belə olmaz axı. Dahi klassikimiz demişkən, “nigarançılıq pis şeydir”. Milləti nigaran qoymayın. Xalqa hesabat verin. Səbəbləri açıqlayın. Yoxsa hər ağızdan bir avaz gəlir. Fikir müxtəlifliyi yaranır. Bir də gördün həтта demokratiya-zad oldu! Dəhşət. Hamını bir yorğanın altına yığacaqlar, kolxoz quracaqlar, biz bunu istəmirik. Milli dəyərlərimiz var.

Yoxlamaq üçün hardasa yerə balaca daş qoy. Yetmiş yeddi dövlət idarəsi peyda olacaq. Biri qazdan, o biri işıqdan. Başqası sudan, dördüncüsü icradan, beşincisi bələdiyyədən, altıncısı siçan idarəsi, yeddincisi pişik idarəsi... Necə dəyərlər, ağız sümükdən, saqqalı ətdən. Tap tapmaca, bul bulmaca. Lakin eşşək boyda sex-zavod-reaktor-kosmodrom-nə-

nəmintəndiri-ciyyərxana-mebelxana (hansı düz gəlsə, axırda onu saxlayırıq yazıda) partlayıb, elə bil Biləcəri-dəki 297 sayılı məktəbin məzun törənində Əbilhəsənin qızı Sarabəyimin əlində helium şarı partlayıb - heç kimin tükü tərənmir.

Ən tragikomiya həm də odur ki, partlayış Bakının baş planının təqdimat törənləriylə eyni vaxta təsadüf etdi. Belə naməlum ərazilər paytaxtda hələ nə qədərdir? Oralarda planlaşdırma necə aparılacaqdır? Həmin sexə metro çəkmək olarmı? Bəs mərhumlar necə, velosiped yolu ilə təmin ediləcəkdirmi? İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır.

Quzu kəsərim sizin növbəti animasiya filmlərinizə. Hər dəfə belə olur, bizə Bakının gələcəyi ilə bağlı yaxşı multiklər göstərilir, axırda isə əlimizdə Dərnəgüldəki sexin xarabalığı qalır. Barı bu multiklərə Oskar alsaydıq... Kino idarəsinə ayrılan pullara heyfimiz gəlməzdi.

Elə bu yazının 20 yanvar günündə qəzetdə çıxmağı da yəqin təsadüfi deyil. Guya biz 1990-cı ilin o faciəvi hadisələri haqda çox şeyi bilirik? Əmin olun ki, bilmirik. Hətta sovet ordusu neçə nəfəri öldürüb, onu da dəqiqləşdirə bilməmişik 34 ildə. Bəzi mənbələrdə 155-dir, bəzində 132. “131-170 ölü” - Vikipediya da belə yazmışıq. 39 nə-

Makron Fransa-sı Azərbaycan-a qarşı daha bir pisliyə imza atdı. Erməni lobbisinin əlində oyuncuğa çevrilən ölkə Senatı növbəti dəfə başdan-ayağa qərəzli, beynəlxalq hüququ ayaqaltı edən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qəsd xarakterli, həqarət dolu qətnamə qəbul etdi.

Əslində buna kağız parçası da demək olar. Ona görə ki, sənədin hüquqi qüvvəsi yoxdur və Fransa hökuməti üçün yalnız tövsiyə xarakteri daşıyır, o ki ola başqa Avropa ölkələri üçün. Şübhə yox ki, bu qəbil qərarlarla Paris hər şeydən öncə ölkəmiz haqda dünyada, xüsusən də Qərb dünyasında neqativ rəy yaratmaq niyyəti güdür. İkinci yandan, bu, sözsüz ki, Bakının son illər Fransanın vəhşi müstəmləkəçi keçmişini, soyqırımlarla dolu tarixini və indisini uğurla faş etməsinə bir cavabdır. Nə barədə ki, Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin cavab bəyanatında ətraflı danışılır.

Bəyanatda həmçinin Azərbaycan hökumətinə Kanak, Maohi Nui və Korsikanın müstəqilliyini tanımaq təklifi yer alıb. Belə ki, Komitə Fransanın davamlı anti-Azərbaycan fəaliyyətini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası Hökumətinə, Xarici İşlər Nazirliyinə Kanak, Maohi Nui və Korsikanın müstəqilliyinin tanınması istiqamətində addımlar atmağı tapşırması ilə bağlı çağırış edib. Hökumət, XİN bu addımları atacaqmı? Məsələ ondadır ki, miflik “artsax”ın “müstəqilliyini” 2 il qabaq məhz Fransa parlamenti tanıyıb, lakin hökumət, konkret olaraq, prezident Makron ona imza atmayıb. O səbəbdən heç bir hüquqi qüvvəsi yoxdur. O zaman tutaq ki, Korsikanın tanınması niyə də əvvəlcə Milli Məclis səviyyəsində gündəliyə gətirilməsin?! Fransa Senatı oxşar qətnaməni 15 noyabr 2022-ci il tarixində də qəbul etmişdi. İl yarım bundan əvvəlki qətnamə belə adlanırdı: “Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiqi və onun Ermənistan ərazisindən dərhal geri çəkilməsi, 9 noyabr 2020-ci il tarixli atəşkəs razılaşmasına riayət etməsi tələbi və iki ölkə arasında dayanıqlı sülhün bərqərar olmasına yönəlmiş bütün təşəbbüslərin təşviq edilməsi”.

Azərbaycan Korsikanı tanısa... - Fransa özünü yandıracaq!

Milli Məclisin çağırışına hökumət qoşularsa, Paris dərslərini almış olacaq; **analitik:** “Fransa sülhün əleyhinədir, çünki İrəvan Bakı və Ankara ilə barışacaq”

Analitik Elxan Şahinoğlu görə, Fransa Senatı Azərbaycan əleyhinə 15 noyabr qətnaməsi ilə kifayətlənməyərək 17 yanvarda yeni qətnamə qəbul edibse, bu Parisin ölkəmiz əleyhinə siyasətinin davamı deməkdir: “Fransa Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh əldə olunmasını istəmir. Çünki bu halda Ermənistanın Azərbaycanla yanaşı Türkiyə ilə də münasibətləri normallaşacaq. Bu isə Fransadakı siyasi mərkəzlərin maraqlarına cavab vermir. Belə olan halda Azərbaycan da Fransaya adekvat cavab vermək məcburiyyətindədir. Azərbaycan Parlamentinin Fransa ilə bağlı sənəd qəbul etməsi ilə yanaşı bu ölkə ilə siyasi və iqtisadi əlaqələrə yenidən baxılması üzərində düşünməliyik. Misal üçün Fransanın “Total” neft şirkətinin Azərbaycanın “Abşeron” qaz yatağındakı payından gəlir əldə etməsi və bu gəlirin bir hissəsinin bizə vəlki qətnamə belə adlanırdı: “Azərbaycana qarşı sanksiyaların tətbiqi və onun Ermənistan ərazisindən dərhal geri çəkilməsi, 9 noyabr 2020-ci il tarixli atəşkəs razılaşmasına riayət etməsi tələbi və iki ölkə arasında dayanıqlı sülhün bərqərar olmasına yönəlmiş bütün təşəbbüslərin təşviq edilməsi”.

Siyasi ekspert Yegənə Hacıyeva hesab edir ki, Fransanın ermənipərəst ölkə olmasının bir neçə vacib əsası var: “Burada çoxsaylı

etnik erməni vətəndaşı, onların geniş lobbı qrupları, diaspora təsisatları mövcuddur. Bu təsisatlar Fransanın bəzi bölgələrində seçki nəticələrinə həlledici təsir göstərən, ölkə mediasında fikrin formalaşdırılmasında iştirak edən qanunverici orqanlardakı etnik ermənilərdən ibarət etnik ermənilərdən ibarət şəbəkə kimi fəaliyyət göstərən siyasi fiqurlardır. Bir sözlə, Fransanın daxili siyasətinə təsir gücünə malik bələdiyyə strukturlarında kifayət qədər geniş erməni şəbəkələri mövcuddur. Senatın qətnaməsi ilə bağlı diqqəti çəkən məqam isə “demokratik” Fransa parlamentinin SSRİ-də kommunistlərin syezdlər kimi yekdilliklə (336 lehinə, 1 əleyhinə səsle) qərar qəbul etməsidir. Heç totalitar rejimli ölkələrdə belə qərarlar bu cür yekdilliklə qəbul olunmur. Fransa iddia olunduğu qədər demokratik dövlətdirsə, Senatda niyə 2-3 nəfər də olmadı? Fərqli fikrli şəxs yoxdur?”

Təhlilçi Ramiyə Məmmədova Milli Məclisin çağırışını adekvat sayır. Onun fikrincə, rəsmi Bakı belə bir qərar qəbul etməyəcək, lakin Makron Fransasına mesajlar verilir: “Onların da bu problemləri

olduğu göstərilir. Korsika məsələsini gərək unutmasınlar. Fransanın digər bölgələrindən fərqlənən, coğrafi baxımdan İtaliyaya daha yaxın olan Korsika adası bu günə qədər qaynar ictimai-siyasi proseslərə ev sahibliyi edib, mərkəzi hakimiyyətin siyasi hədəfinə çevrilib. Bu gün Fransanın 18 bölgəsindən biri sayılan, 350 min əhalisi olan ad məhdud muxtariyyəti təmin edən xüsusi regional status ilə idarə olunur. Fransa həmişədən yaxşı bilməlidir ki, separatizm problemi nə deməkdir. Amma onlar son dövrlərdə bütün əndazəni aşdılar. Bakıya qarşı qətnamələr düşmənçilikdir və Ermənistan parlamenti heç bu cür bəyanatlarla çıxış etməyib. Bizim üçün əski parçası olan həmin qətnamələrin əhəmiyyəti yoxdur. Azərbaycan beynəlxalq hüquqa söykənərək antiterror əməliyyatı keçirib. İndi Senatın “Qarabağa hücum” adlandırdığı həmin addımlar dinc erməni sakinlərə zərər vursun fərqli fikrli şəxs yoxdur?”

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 “Yeni Müsavat”

Rusiya müəyyən sakitlikdən sonra yenidən Azərbaycan və Ermənistan arasındakı sülh prosesinə moderatorluq etmək niyyətini xatırladı. Belə bir niyyət başı Ukrayna müharibəsinə qarşısa belə, şimal qonşumuzun heç bir halda təşəbbüsü Qərb paytaxtlarına vermək niyyətində olmadığını bir daha təsdiqləyir.

“Üçtərəfli bəyanat (10 noyabr 2020 - red.) Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya liderləri tərəfindən imzalanıb. Orada Fransa prezidenti Emmanuel Makronun imzası yoxdur”. Bunu yanvarın 18-də Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov keçirdiyi illik mətbuat konfransında bildirib. O, 2022-ci ilin oktyabrında Makronun iştirakı ilə Praqada keçirilən sammitdə Ermənistan və Azərbaycanın qarşılıqlı olaraq bir-birlərinin ərazi bütövlüyünü tanıdığını və 1991-ci ilin Almatı Bəyannaməsinə istinad olunan sənədi imzaladıqlarını xatırladı. Qeyd edib ki, həmin bəyannaməyə istinad olunan sənədin imzalanması o anlama gəlir ki, Ermənistan Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu tanıyıb. Lavrov habelə iddia edib ki, Azərbaycan Rusiya ərazisində sülh müqaviləsini imzalamağa hazırdır. “Qərb tərəfdaşlarının Ermənistan-Azərbaycan sülh müqaviləsini yalnız onların ərazisində imzalanmasını istəmələri faktıdır. Azərbaycanın bu, münaqişənin dayandırıldığı Rusiya ərazisində yekunlaşmasını istəməsi də faktıdır. İrəvanın buna nə qədər hazır olması mənə məlum deyil. Rəsmi İrəvana müvafiq siqnalların göndərilməsi də mənə məlum deyil”, - deyə Lavrov əlavə edib.

Hərçənd təxminən məlumdur: Ermənistan bu xüsusda Rusiyayı özünə sərfəli məkan saymır, daha çox Qərbə meyllənir. Ən əlverişli variant isə Bakı ilə birbaşa danışıqlardır və sülh sənədi sərhəddə və ya uzaqbaşı tam neytral ölkə olan Gürcüstanda imzalana bilər. Bu xüsusda Prezident İlham Əliyev yanvarın 10-da yerli telekanallara müsahibəsində belə deyib: “Ermənistan istəyir ki, bu sülh müqaviləsinin zəmanətçiləri olsun. Biz hesab edirik ki, buna heç bir ehtiyac yoxdur. Bu, iki suveren dövlət arasında imzalanaacaq sülh müqaviləsidir. Biz orada heç bir zəmanətçilərə ehtiyac duymuruq və əgər bu, ikitərəfli formatda imzalanaçaqsa, imzalanmalıdır. Əgər kimsə kömək etmək istəyirsə, biz buna da etiraz etmirik. Ancaq bu kömək elə olmalıdır ki, məcburi olmasın. Çünki bəziləri indi yarışa çıxıblar ki, danışıqlar bu ölkədə keçirilsin, o ölkədə keçirilsin, ya üçüncü ölkədə keçirilsin. Bu, bir qədər geosiyasi rəqabətə bənzəyən bir şeydir. Mən bunu istəməzdim. Mən ümumiyyətlə istəməzdim ki, Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri geosiyasi mövzuya çevril-

Kremlin “sülh Rusiyada imzalansın”

İsrarı - Bakı və İrəvan isə...

Şimal qonşumuz Azərbaycan və Ermənistan arasında yekun razılaşmanın ikitərəfli əsaslarla deyil, üçtərəfli və onun moderatorluğu ilə imzalanmasında israrlıdır; Qərbin oyuncağına çevrilən Paşinyan hökuməti prosesi pozmağa çalışır; Azərbaycanda isə hesab edirlər ki...

sin. Bu, bizim iki ölkə arasındakı məsələmizdir, özümüz də bunu həll etməliyik. Əgər razılığa gəlsək, sülh müqaviləsi imzalanaçaq. Əgər razılığa gəlməsək, deməli, ya danışıqlar davam etdiriləcək, ya danışıqlar dayandırılacaq. Hər iki variant da mümkündür”.

Ancaq bir məqamı da xüsusilə vurğulamağa zərurət var. Aydındır ki, Moskva Azərbaycan-Ermənistan sülh sənədinin hər hansı Qərb platformasında imzalanmasının əleyhinədir, buna qarşı əlindən gələni edir və edəcək. O səbəbdən 2024-cü il yəqin ki, vasitəçilik uğrunda Qərblə Rusiya arasında rəqabətin pik həddə çatması ilə yadda qalacaq. Tiflis variantı da çətin ki, Kremlin qane etsin. Bununla belə, qəti və son söz əlbəttə ki, Bakı və İrəvanındır. Onlar ortaq məxrəcə gəlsə, nə Rusiyalıq, nə də Qərblilik bir şey qalmayacaq. Bəs Lavrov Bakı sülh müqaviləsinin Rusiyada imzalanmasına hazır və razıdır, deyərək nə dərəcədə səmimiyyətdir?

Siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəyli “Yeni Müsavat”-a bu barədə açıqlamasında bildirdi ki, Bakının İrəvanla sülh müqaviləsini Rusiyada imzalamağa hazır olması barədə imperativ fikir söyləmək üçün hazırda heç bir rəsmi istinad mənbəyimiz yoxdur: “Təbii ki, Sergey Lavrovun nəyə əsaslanaraq belə bir qənaətə gəldiyini də söyləyə bilmərik. Bununla yanaşı, əgər Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin mövcud vəziyyətini, həm Azərbaycan, həm də Ermənistanın MDB üzvü olduğunu, rəsmi İrəvanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü məhz

MDB-nin yaradılması ilə bağlı Almatı bəyannaməsinə əsasən tanıdığını, həmçinin döyüş əməliyyatlarının dayandırılması ilə bağlı 10 noyabr 2020-ci il bəyanatının məhz Rusiyanın vasitəçiliyi ilə imzalandığını nəzərə alsaq, sülh müqaviləsinin Rusiyada imzalanması ilə bağlı Azərbaycan tərəfində hər hansı ciddi tərəddüdün olduğunu düşünürəm. Yeni sadaladığım məqamlar, regiondankənar xarici aktorların sülh müqaviləsinin imzalanmasına ev sahibliyi etmələrini daha çox şübhə altına alır, nəinki Rusiyanın”.

Analitik qeyd etdi ki, Azərbaycan üçün önəmli olan sülh prosesini pozmağa çalışan, ölkəmizin suveren hüquqlarına qarşı çıxış edən, Bakının əleyhinə gecə-gündüz şər-böhtan kampaniyası aparan ölkələrin sülh müqaviləsinin imzalanmasına ev sahibliyi etmələridir: “Çünki onlara münasibətdə etimad limiti tamamilə tükənib və əgər sülh müqaviləsinin həmin ölkələrin ərazisində imzalanması razılaşdırılsa da, bu, baş tutmayacaq. Ona görə ki, həmin ölkələr, yaxud təsisatlar bütün hallarda Nikol Paşinyana ötürdüləri tezisi qabardacaq və hansısa formada prosesdə “zəmanətçi” kimi yer almaları üçün təxribatlara əl atacaqlar. Sülh müqaviləsinin Gürcüstanda imzalanması uyğun variantlardan biridir”.

E.Mirzəbəyli qeyd etdi ki, müqavilə Azərbaycan-Ermənistan sərhədində də imzalana bilər: “Delimitasiya komissiyalarının sərhəddəki görüşü, 2023-cü ildə Azərbaycanla Ermənistan arasında əldə olunan razılaşmalar da buna

əsas verir. Müqavilə MDB üzvü olan ölkələrdə, məsələn, Qazaxıstanda, Belarusda, Özbəkistanda, neytrallıq statusunu əsas götürsək, Türkmənistanda da imzalana bilər”.

Politoloq Tural İsmayilov hesab edir ki, Ermənistanın Azərbaycanla sülh müzakirələri və ölkələr arasında ehtimal olunan saziş bəzi neomperialist dairələri ciddi şəkildə narahat edir: “Faktiki müşahidə edilən odur ki, Qərb dövlətləri guya sülhə dəstək olduğunu bildirsə də, əslində Ermənistanı əlaqələrin normallaşmasından uzaqlaşdırırlar. İlin sonuna qədər sülhlə bağlı Azərbaycanın qalib ölkə kimi diktə etdiyi şərtlər Ermənistan tərəfindən qəbul olunmuş görünərsə də, rəsmi İrəvandan siyasi rıçaq kimi istifadə edən qüvvələr prosesin “ölü nöqtə”dən tərpənməməsi üçün əllərindən gələni əsirgəməyirlər. Sülhün aktuallaşdığı və delimitasiya komissiyalarının görüşlərinin keçirilməsi fonunda Fransanın Ermənistanı silahlandırması, ABŞ-ın bütün vasitələrlə Azərbaycana qarşı haqsız dezinformasiya hücumları sülh prosesinə ən gəl törədir. Qərb şəbəkələri hazırda Ermənistan cəmiyyəti içərisində Azərbaycan əleyhinə aqressiv ritorikanın qalmaqda maraqlı tərəf kimi görünür”.

T.İsmayilovun fikrincə, Ermənistanın sülh prosesi ilə bağlı qeyri-səmimi mövqeyi həm də bir daha nümayiş etdirir ki, bu ölkənin normal siyasi baxışları mövcud deyil. Ermənistan dövlətçiliyi sanki formal xarakter daşıyan bir strukturdur: “Belə ki, xarici güc mərkəzlərinin Ermənistanın qərarlarına ciddi təsirləri

nistan xalqını da düşünmürlər. Əksi olsaydı, Fransa Ermənistanı silahlandırmaz, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) və oxşar fondlar bu ölkəni dəstəkləməzdi”.

Tural İsmayilov qeyd edib ki, Ermənistanın dövlət kimi mövcudluğu təkcə Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasından asılıdır. Ermənistan bunu dərk edərək ya regionda əməkdaşlığa çalışacaq, ya da bu ölkənin siyasi alət kimi istifadəsi davam edəcək”.

Ekspert qeyd etdi ki, Ermənistanın bir dövlət olaraq düşüldüyü çətin iqtisadi vəziyyətdən və siyasi xaosdan yəqinə qurtuluşu Azərbaycanla sülhdən keçir: “Ermənistan iradə göstərməli, Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmalı, eyni zamanda, regional əməkdaşlıqdan imtina etməyərək bölgənin güc mərkəzləri ilə hesablaşmağı bacarmalıdır. Lavrov reallığı bir neçə dəfə ifadə edib, amma heç vaxt da tarixi reallığı ifadə etməyib ki, Ermənistanı tarix boyu belə ərköyünləşdirən haradır? Azərbaycan sülh müqaviləsinin Moskvada imzalanmağına dəstək ola bilər. Bizim üçün əsas müqavilənin imzalanmadığıdır, onun hansı paytaxtda imzalanması təfərrüatdır”.

□ **Elşad Paşasoy,**
“Yeni Müsavat”

Klaar və Xaver Kolomina Ermənistana səfər edib

Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz və Gürcüstan böhranı üzrə Xüsusi Nümayəndəsi Ermənistana səfər edib. APA xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan mətbuatı məlumat yayıb.

Bildirilib ki, yanvarın 18-də Ermənistan xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz və Gürcüstan böhranı üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Görüşdə regional təhlükəsizlik və sülhlə bağlı son hadisələr müzakirə olunub.

Toivo Klaar həmçinin Ermənistan Baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanla da görüşüb. Tərəflər regional vəziyyət, eləcə də Ermənistanın “Sülhün kəsişməsi” layihəsi, demarkasiya prosesinin prinsipləri və hüquqi əsasları barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Ermənistan mətbuatı NATO Baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə Xüsusi Nümayəndəsi Xavier Kolomina-nı da Ermənistana səfər etdiyi barədə məlumat yayıb.

Məlumatda qeyd olunub ki, yanvarın 18-də Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Vahan Kostanyan NATO baş katibinin Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xaver Kolomina ilə görüşüb. “Tərəflər Ermənistan-NATO əməkdaşlıq gündəliyindəki məsələləri müzakirə ediblər. Görüş zamanı beynəlxalq və regional təhlükəsizlik məsələləri də müzakirə olunub. Vahan Kostanyan Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik vəziyyətinə, Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşması prosesində baş verən son proseslərə toxunub və sülh sazişi layihəsi ilə bağlı Ermənistanın yanaşması barədə qarşı tərəfə məlumat verib”, Ermənistan mətbuatı bildirib.

2 024-cü ilin ilk ayı dünyada hərbi-siyasi gərginliyin kəskin artması, Yaxın Şərqdə yeni münaqişə ocağının formalaşması ilə müşayiət olunmaqdadır. Regionda, xüsusilə Qırmızı dənizdə baş verənlər global ticarətə mənfi təsir göstərir. Bu baxımdan, neft bazarı da istisna deyil. Qırmızı dənizlə daşımaların minimuma düşməsi, İranın ətraf ölkələrə hücumları global neft qiymətlərini 78-79 dollar civarında saxlayan əsas amilə çevrilib.

"Qara qızıl"ın qara günləri gəlir, yoxsa... - təhlil

Hələlik bazar Yaxın Şərqdəki gərginlikdən "faydalanır", yaxın illərdə isə...

Dünyanın 3 əsas iqtisadi mərkəzindən ikisində - Avropa İttifaqı və Çində iqtisadiyyatın inkişaf tempində ciddi azalma qeydə alınır. Avropa İttifaqı iqtisadiyyatının resesiya dövrünə daxil olduğu etiraf edilməkdədir. Çində isə daşınmaz əmlak sektorundan sonra maliyyə sahəsində də problemlər, nəhəng oyunçuların iflasları başlayıb. Bütün bu amillər dünyada neftə olan tələbatın artım dinamikasının zəifləyəcəyindən xəbər verir. Bu isə global neft qiymətlərini aşağı salır. Son 2 həftədə faktiki olaraq, qiymət enişini saxlayan əsas amil Qırmızı dənizdəki münaqişədir. Bazar analitiklərinin fikrincə, Qırmızı dənizlə hərəkətin təhlükəsizliyi təmin olunduqdan sonra neft qiymətləri 70 dollara qədər ucuzlaşacaq.

Buna yaxın proqnozlaşdırma Beynəlxalq Enerji Agentliyinin aylıq hesabatında da əksini tapır. Hesabata əsasən 2023-cü ildə global neft tələbatı əvvəlki ilə müqayisədə sutkada 2,254 milyon barel artıb. Bir ay əvvəl agentlik bu rəqəmin sutkada 2,274 milyon barel olacağını proqnozlaşdırmışdı. Beləliklə, analitiklər tələb artımı təxminlərini sutkada 20 min barel azaldıblar.

2024-cü ildə BEA neft tələbatının 2023-cü ilə müqayisədə sutkada 1,24 milyon barel artaraq 102,959 milyon barelə yüksələcəyini gözləyir. Bu, ötən ay verilən proqnozun 180 min barel artırıldığı deməkdir.

Agentlik analitikləri göstəricinin əhəmiyyətli dərəcədə yavaşlamasını tələbin pandemiyaadan əvvəlki artım templərinə qayıtması ilə izah edirlər. Bu tendensiya 2023-cü ilin dördüncü rübündə göstəricinin üçüncü rübəki artımla müqayisədə yavaşlaması ilə vurğulanır: 2,8 milyon bareldən 1,7 milyon barel qədər.

Ekspertlər qeyd edirlər ki, Çin 2024-cü ildə global neft tələbatının artımının əsas lokomotivi olaraq qalacaq. Ötən il bu, artımın 3/4-dən çoxunu təşkil edirdisə, cari ildə bu təsirin 60 faiz olacağı gözlənilir.

BEA bildirir ki, müşahidə olunan global neft ehtiyatları

noyabrda 8,4 milyon barel azalıb ki, bu da 2022-ci ilin iyulundan bəri ən aşağı səviyyədir. BEA xam neft və orta distillələrdə xüsusi çatışmazlıqların olduğunu vurğulayır. Tanker ehtiyatlarının 12 milyon barel azalması, qurudakı ehtiyatların 3,6 milyon barel artması ilə qismən kompensasiya edilib. Agentlik qeyd edir ki, neft məhsullarının ehtiyatları əhəmiyyətli dərəcədə - 24,6 milyon barel azalıb, neft ehtiyatları isə 16,2 milyon barel artıb.

OECD-nin kommersiya ehtiyatları noyabrda cüzi - 1,3 milyon barel artaraq 2,79 milyard barel çatıb ki, bu da beşillik orta göstəricidən 92 milyon barel aşağıdır.

BEA-nın hesablamalarına görə, 2023-cü ildə global neft tədarükü sutkada 1,9 milyon barel artaraq 102 milyon barel çatıb. İl ərzində OPEC+ razılaşmasına daxil olmayan ölkələr hasilatı sutkada 2,3 milyon barel artıraraq ki, bunun da üçdə ikisi ABŞ-ın payına düşür.

2023-cü ildə global neft tələbi, BEA analitiklərinin fikrincə, sutkada 2,25 milyon barel artaraq 101,72 milyon barel olub.

Agentliyin proqnozuna görə, 2024-cü ildə global bazara neft təklifi tələbdən çox artacaq. BEA-ya görə, 2024-cü ildə ABŞ, Braziliya, Qayana və Kanadadan re-

kord hasilat qeyri-OPEC+ hasilat artımını dəstəkləyəcək, global tədarük proqnozu sutkada 1,5 milyon barel artaraq tələb artımını üstələyəcək və 103,5 milyon barelə yüksələcək. 2024-cü ildə dünyada neft istehsalı, BEA-nın məlumatına görə, 1,24 milyon barel artaraq 102,96 milyon barel olacaq: "Hamısı Amerikadan olan bu dörd qeyri-OPEC+ hasilatçısının gündəlik global neft hasilatına 1,3 milyon barel əlavə edəcəyi gözlənilir ki, bu artımın yarısından çoxu ABŞ-ın payına düşür".

Neft hasil edən ölkələri birləşdirən OPEK-də isə neft tələbatla bağlı daha optimistdirlər. Təşkilata görə, 2024-cü ildə global neft tələbatı sutkada 2,2 milyon barel artaraq 104,36 milyon barel təşkil edəcək. OPEK gələn il tələbatda bir qədər az artım gözləyir - 1,8 milyon barel. Nəticədə, gündəlik tələbat 106,21 milyon barelə çatacaq.

Analitiklərin hesablamalarına görə, 2023-cü ildə dünyada neft istehlakı sutkada 2,5 milyon barel artaraq 102,11 milyon barel çatıb.

Noyabr ayı üzrə ilkin məlumatlar göstərir ki, OECD ölkələrində ümumi kommersiya neft ehtiyatları aylıq müqayisədə 7,3 milyon barel azalaraq 2,819 milyard barelə düşüb. Beləliklə, bu göstərici

2015-2019-cu illər üzrə orta göstəricidən 122 milyon barel aşağı olub. O cümlədən neft ehtiyatları əvvəlki ayla müqayisədə 17,5 milyon barel artaraq 1,354 milyard barelə çatıb, neft məhsulları isə 10,2 milyon barel azalaraq 1,466 milyard barelə düşüb.

Lakin 2024-cü ilin birinci rübü üçün OPEC tələb proqnozunu sutkada 270 min barel azaldaraq 103,32 milyon barel endirib. Bununla belə, ikinci rüb üçün gözləntiləri dəmək olar ki, eyni həcmdə - 103,92 milyon barel qədər artıraraq, üçüncü rüb üçün proqnoz 90 min barel artıraraq 104,89 milyon barel, dördüncü rüb üçün isə - eyni həcmdə azaldılaraq - 105,29 milyon barel müəyyən edilib.

OPEC-in proqnozlarına görə, bu il OECD ölkələrində neft tələbat cəmi 0,3 milyon barel, qeyri-OECD ölkələrində isə təxminən 2 milyon barel artacaq. 2025-ci ildə OECD ölkələri istehlakı 0,1 milyon barel, qeyri-OECD ölkələri 1,7 milyon barel artıracaq. Sonunculara əsasən Çin, Yaxın Şərq və digər Asiya ölkələri, o cümlədən Hindistan daxildir.

Müxtəlif neft məhsullarına tələbat baxımından OPEK 2025-ci ildə artımın əsas amillərinin xüsusilə nəqliyyat yatacağı olacağını gözləyir. Həm ölkədaxili, həm də beynəlxalq hava nəqliyyatı ilə hə-

rəkətliyin yüksəlməsi nəzərə alınmaqla, kerosin istehlakı artmağa davam edəcək: "Benzin tələbi Çin, Yaxın Şərq, Hindistan və ABŞ kimi əsas istehlakçı ölkələrdə nəqliyyat vasitələrinin səyahətində güclü artımla dəstəklənməyə davam edəcək. Dizel tələbatının OECD-ə daxil olmayan ölkələrdə həm yük daşımaqları, həm də sənaye tikintisi və kənd təsərrüfatı fəaliyyətləri ilə dəstəklənəcəyi gözlənilir. Yüngül distilyatların istehsalının, əsasən Çin və Yaxın Şərqdə artan neft-kimya potensialı və gəlirliliyi ilə dəstəklənəcəyi proqnozlaşdırılır".

Maraqlıdır ki, OPEC 2024-cü ildə təşkilatdan kənarda neft hasilatının artımı ilə bağlı proqnozunu gündəlik 0,1 milyon barel azaldıb. Təşkilata görə, neft hasilatı bu il 2023-cü ilə müqayisədə gündəlik 1,3 milyon barel artaraq orta hesabla 70,4 milyon barel olacaq.

OPEC hesab edir ki, 2024-cü ildə təşkilatdan kənarda neft hasilatının artımının əsas hərəkətverici qüvvəsi ABŞ, Kanada, Qayana, Braziliya, Norveç və Qazaxıstan olacaq. Hesabatda bildirilib ki, hasilatla bağlı ən böyük azalmanın Meksika və Anqolada olacağı proqnozlaşdırılır.

Neft hasil edən, iqtisadiyyatı bu məhsulun dünya bazar qiymətindən kəskin asılı olan Azərbaycanda hasilat

sürətlə azalır. Rəsmi məlumata görə, 2023-cü ildə Azərbaycanda 30,2 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Bu, əvvəlki ilə müqayisədə 7,4 faiz azalma deməkdir. Energetika Nazirliyinin yaydığı statistikadan məlum olur ki, neft hasilatının 17,8 milyon tonu "Azəri-Çıraq-Günəşli"nin (illik azalma 12,7 faiz), 4,3 milyon tonu (kondensat, azalma 2,3 faiz) "Şahdəniz"in, 0,3 milyon tonu (kondensat) "Abşeron" yatağının payına düşüb. SOCAR üzrə neft (kondensatla birlikdə) hasilatı isə dəyişməyərək 7,8 milyon ton təşkil edib.

Bu dövrdə 25,2 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql olunub (illik azalma 4,2 faiz). Bunun 22,1 milyon tonu konsorsiumun (azalma 11,2 faiz), 3,1 milyon tonu (artım 2,2 dəfə) isə SOCAR-ın payına düşüb.

2022-ci ilin yanvar-dekabr aylarında ölkədə 32,6 milyon ton neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib. Bu, əvvəlki ilə müqayisədə 5,5 faiz azalmadır. Respublika üzrə neft hasilatının 20,4 milyon tonu "Azəri-Çıraq-Günəşli"nin, 4,4 milyon tonu (kondensat) "Şahdəniz"in payına düşüb. SOCAR üzrə neft (kondensatla birlikdə) hasilatı 7,8 milyon ton təşkil edib.

Hesabat dövründə kondensatla birlikdə 26,3 milyon ton neft (azalma 6,5 faiz) ixraca nəql olunub. Bunun 24,9 milyon tona yaxın konsorsiumun, 1,4 milyon tonu isə SOCAR-ın payına düşüb.

Azərbaycan hökuməti 2024-cü ildə ölkədə neft hasilatını 29 milyon 492,3 min ton səviyyəsində proqnozlaşdırır. Lakin əsas neft mənbəyi olan AÇG-də hasilatın azalma tempini nəzərə alsaq, bu proqnozun özünü doğrultması ehtimalının yüksək olmadığını deyə bilərik.

Yaxın Şərqdəki gərginlik ocağı tezliklə səngidikdən sonra dünya neft bazarında qiymətlərin enişinin qarşısını almaq mümkünə hala gələcək. Neft qiymətlərinin 80 dollardan aşağı düşməsinə imkan verməməyə çalışan Rusiya Səudiyyə Ərəbistanı kimi böyük oyunçuların bu halda hansı addımlar atacağı bazar üçün həlledici rola malik olacaq...

Texnologiyanın inkişafı dünya üzrə iş yerlərinin təxminən 40%-nin süni intellektlə əvəzlənməsinə səbəb ola bilər. Bu barədə Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) təhlilində bəhs edilib.

Hesabat müəllifləri siya-sətçiləri narahatedici tenden-siyaya diqqət yetirməyə çağırırlar. BVF-nin təhlili göstərir ki, süni intellekt inkişaf etmiş ölkələrdə iş yerlərinin təxminən 60%-nə, aşağı gəlirli ölkələrdə isə 26%-nə təsir göstərə bilər.

Müəlliflər vurğulayıblar ki, bəzi hallarda işçilər süni intellekt integrasiyasından faydalanma bilsələr də, digər hallarda süni intellekt insan yerinə tapşırıqları yerinə yetirərək əmək tələbini azaldır. Həmçinin qeyd olunub ki, bir çox ölkələrdə süni intellektdən istifadə üçün infrastruktur və ya ixtisaslı işçi qüvvəsi olmadığından texnologiya millətlər arasında bərabərsizliyi pisləşdirə bilər.

"Microsoft" şirkətinin qurucusu, milyarder Bill Qeyts Davos Ümumdünya İqtisadi Forumundakı panel çıxışında bildirib ki, süni intellekt (artificial intelligence, AI) 5 ildən sonra həyatımızı kökündən dəyişdirəcək. O, AI ilə bağlı qorxuları XX əsrin əvvəlində texnologiyaya qarşı meydana gələn narahatlıqla müqayisə edib. Bill Qeyts 1900-cü illərin əvvəlində dünya əhalisinin böyük bir hissəsinin kənd təsərrüfatı ilə məşğul olduğunu, inkişaf etməkdə olan texnologiyaların insanlarda qorxu hissi yaratdığını xatırladı. Amma məhz həmin dövrdə yeni profilli iş yerləri meydana çıxıb və AI sayəsində də məşğulluğun ən müasir sferaları yaranacaq.

Süni intellektin təhsil, texniki dəstək və digər xüsusiyyətlərinin bəşəriyyəti irəliyə doğru aparacağını diqqətlə çatdıran Bill Qeyts əlavə edib ki, bütün bu fəaliyyətləri tənzimləyəcək yüksəkixtisaslı kadrlara ehtiyac artacaq.

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) son hesabatında süni intellektin global məşğulluğun 40 faizinə mənfi təsir edəcəyini bildirmişdi. Bill Qeyts isə açıqlamasında 5 ildən sonra hər kəsin bir süni intellekt köməkçisi olacağını deyib.

Yeri gəlmişkən, bu yaxınlarda məşhur dil öyrənmə platforması "Duolingo" minlərlə tərcüməçini ixtisar etməyə məcbur olub. Belə ki, "yaşıl bayquş" tərcümə tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün süni intellektə etibar etmək qərarına gəlib. Bu barədə ixti-

sara düşən işçilərin sosial şəbəkə paylaşımlarından aydın olub. Bir istifadəçi, hətta şirkət tərəfindən onlara göndərilən ixtisarin təfərrüatını açıqlayan elektron məktubun ekran görüntüsünü paylaşmış. Məktubdan aydın olub ki, əsas komanda üzvlərinin dördündən ikisi qalacaq, on-

bi olan maşınlar insanların hərəkətlərini öyrənərək onları təqlid edirlər. Bir maşınlar bəzən bir neçə mütəxəssisin görə biləcəyi qədər məhsuldarlıq nümayiş etdirmək qabiliyyətində olurlar. Bu isə işverənlərin marağını təmin edən olduqca ciddi bir məqamdır. Yeni is-

inkişaf etdiyi ölkələrin hökumətlərini ciddi narahat etməyə başlayıb. Bu gün süni intellektin yüksək inkişaf etdiyi Honq-Konq, İsrail, Yaponiya, İsveç və Birləşmiş Ştatlarda artıq işsizlərin sayının kütləvi şəkildə artması baş verir. Məsələn, Amerika Birləşmiş Ştalları-

BVF-dən qorxulu proqnoz - Azərbaycan itkilərdən yayına biləcəkmiz...

Fikrət Yusifov: "Süni intellekt dünyada yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcını qoyur"

lar da süni intellektin tərcümələrinin düzgünlüyünə nəzarət edəcəklər.

Qeyd edək ki, dünyanın hər yerində insanlara xarici dilləri öyrədən, həmçinin tərcümələr həyata keçirən "Duolingo" beynəlxalq şirkəti 2011-ci ildə yaradılıb. Hər şeydə qabaqcıl olan şirkət süni intellekti ilk tətbiq edənlərdən biri idi. Əvvəlcə bundan sadəcə istehsal planlarını, tələbələr üçün tapşırıqları, ümumiyyətlə, kiçik şeyləri tərtib etmək üçün istifadə olunurdu, amma belə görünür ki, sonradan şirkət maliyyədə də qənaət etmək qərarına gəlib.

İqtisad elmləri doktoru, professor Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a mövzunu şərh edərkən qeyd etdi ki, süni intellekt dünyada yeni inkişaf mərhələsinin başlanğıcını qoyur: "Zəka sahi-

tən edilən kompaniya süni intellektin tətbiqi ilə öz xərclərinə 50% ətrafında qənaət edə bilirsə, bir sahibkar üçün bundan sərfəli heç nə ola bilməz. Lakin süni intellektin astar üzü bu gün bütövlükdə hökumətləri ciddi düşündürür. Mütəxəssislərin fikrincə, yaxın gələcəkdə dünyada 300 milyona yaxın insan süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi səbəbindən iş yerlərini itirə bilər. Süni intellektin tətbiqi ilə bir tərəfdən əmək məhsuldarlığının əhəmiyyətli dərəcədə artması və bütövlükdə dünya iqtisadiyyatının böyüməsinin baş verəcəyi gözlənilsə də, onun genişlənməsi nəticəsində iş yerlərinin kəskin ixtisarı ilə yaranan sosial problemlərin həlli artıq hökumətləri və ilk növbədə informasiya texnologiyalarının sürətlə

nın dünyaca məşhur şirkətləri artıq 10 minlərlə yüksək peşəkarlığı olan mütəxəssisləri ixtisar edib. Dünya iqtisadiyyatının nəhəngləri süni intellektin tətbiqi səbəbindən yaranan işsizlər ordusunun taleyini necə həll etməyin yolları üzərində baş sındırsalar da, hələlik ortada real ola biləcək heç bir təklif mövcud deyil. Azərbaycan və bizim kimi inkişaf etməkdə olan ölkələr isə bu problemlərlə bir qədər sonra üzləşə biləcəklər. Hesab edirəm ki, həmin vaxta qədər artıq ortada inkişaf etmiş ölkələrin bəlli təcrübəsi olacaq və hər kəs öz ölkəsinin yerli xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq həmin təcrübədən yararlanaraq süni intellektin tətbiqinin yarada biləcəyi problemləri özəcəkdir".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

Korrupsiya ilə bağlı özgə əmlakına dəymiş 36 milyon manat ödətdirilib

Ötən il korrupsiya ilə bağlı axtarışda olan 30 nəfər saxlanılıb. APA xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru Kamran Əliyevin sədrliyi ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində 2023-cü il ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlərin vəziyyəti və qarşıda duran vəzifələrin müzakirəsinə həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsində məlumat verilib.

Hesabat dövrü ərzində Baş İdarə tərəfindən 336 şəxs barəsində 224 cinayət işi baxılması üçün məhkəmələrə göndərilmişdir. Həmin işlərdən 80 hüquqi şəxs barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiq edilməsi üzrə məhkəməyədək icraat aparılaraq, hüquqi şəxslər və rəhbərləri məhkəmə məsuliyyətinə verilmişdir. Məhkəmələrə göndərilmiş cinayət işlərinin mütləq əksəriyyəti üzrə ittiham hökmləri çıxarılmış, qalanları isə hazırda məhkəmə baxışındadır.

Tədbirdə bildirilib ki, istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə ümumilikdə özgə əmlakına vurulmuş 91 milyon 555 min 723 manat məbləğində maddi ziyandan 36 milyon 118 min 014 manatının ödənilməsi təmin olunub.

Qeyd edilib ki, zərərin ödənilməsi məqsədilə istintaqı başa çatdırılmış cinayət işləri üzrə 43 milyon 180 min 362 manat məbləğində əmlak üzərinə həbs qoyulması təmin olunmuşdur.

Bundan başqa, ötən dövrdə icraatına xitam verilmiş cinayət işləri üzrə özgə əmlakına vurulmuş 13 milyon 926 min 714 manat məbləğində maddi ziyan tam olaraq ödənilmişdir.

Yasamalda mərasim evinin tavanı çöküb, 3 nəfər xəsarət alıb

Yasamalda mərasim evində tavanın çökməsi nəticəsində 3 nəfərin xəsarət alması ilə bağlı araşdırma aparılır.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən APA-ya bildirilib ki, yanvarın 19-da saat 13 radələrində Yasamal rayonu, Mikayıl Müşfiq küçəsində yerləşən mərasim evinin 2 mərtəbə arasındakı tavanın çökməsi nəticəsində müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alan, hüzür mərasimində iştirak edən 3 nəfər - 1949-cu il təvəllüdlü Mustafayeva Fatma Xamoy qızı, 1955-ci il təvəllüdlü Mirzəyeva Rəhilə Xamoy qızı və 1958-ci il təvəllüdlü Rüstəmovna Rəna Xamoy qızı ilkin tibbi yardım göstərilərək xəstəxanaya yerləşdirilib.

Hazırda hadisə yeri prokurorluq əməkdaşları tərəfindən müayinə olunur.

Fakt üzrə Yasamal rayon prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Ermənistan Hindistan və Fransanın ardınca təzədən Rusiyadan da silah-sursat almağa başlayıb. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bu barədə yerli media yazıb. “Rusiya silahlarının ilk partiyası artıq Ermənistan-dadır”. “Azadlıq” radiosuna hakim “Mülki Müqavilə” partiyasından deputat, parlamentin Müdafiə komissiyasının üzvü Qağık Melkonyan bildirib. Onun sözlərinə görə, silah yükü Ermənistan bu yaxınlarda gəlib.

Melkonyan deyib ki, bu yin və məsələnin hər hansı bir həllinə gəlməyin mümkün olduğunu açıqlamışdı. “Rusiya bu il Ermənistan-a 500 milyon dollar dəyərinə silah-sursat verəcək, silahların ilk hissəsi artıq İrəvana çatdırılıb, özü də müdafiə yox, məhz hücum silahları, “Smerç” raketləri göndəriblər. Rusiyanın özü Şimali Koreyadan, İrandan silah dilənir, Ukraynaya təcavüzünə görə hər gülləyə, raketə ehtiyacı var, amma Ermənistan yarım milyard dollarlıq silah göndərəcək - bunun adı nədir?! Bəs deyirlər ki, Ermənistan Rusiyadan qopdu-qopacaq, Qərbbə inteqrasiya oldu-olacaq - ilk gündən bunun yalan olduğunu, Kremlə birgə oyun qurduqlarını izah etməyə çalışdıq. Qərbin bəzi dairələri isə ağziayırıq şəkildə ya həqiqətləri görmür, ya da özünü görməzliyə vurub daha da özünü nüfuzdan salır”, - REAL Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfəri belə hesab edir. Onun sözlərinə görə, halbuki, Rusiyanı Cənubi Qafqazda urvatsız edən məhz Azərbaycanın addımları oldu, Kreml bölgədə zəiflədi, NATO dövləti olan Türkiyə, Şimali Koreyadan silah dilənməkdədir. Bütün halda kapitulyant ölkəni silahlandırılar şübhəsiz ki, sülhə xidmət etmir və Rusiya da onlar arasında. Bakı yəqin ki, bunu da ciddiyyə alacaq. Rəsmi İrəvan bundan əvvəl Moskvanın ödənilən 400 milyon dollar çərçivəsində hələ də İrəvana heç bir silah vermədiyini, problemi tərəfdaşlıq şəraitində həll etmə-

Bezi məlumatlara görə, söhbət müdafiə üçün yox, məhz hücum silahlarından, o sırada “Smerç” raketlərindən gedir. Moskva Ermənistanı öz orbitində saxlamaq üçünmü buna gedir? Axı bəllidir ki, bu dəqiqə Rusiyanın özünə Ukraynadakı işğalçı müharibəni davam etdirmək üçün az qala bütün dünyada silah, mərmir axtarır. Moskva özünün hərbi ehtiyaclarını ödəmək üçün hətta BMT TŞ-nin sanksiyalarına məhəl qoymayaraq, Şimali Koreyadan silah dilənməkdədir. Bütün halda kapitulyant ölkəni silahlandırılar şübhəsiz ki, sülhə xidmət etmir və Rusiya da onlar arasında. Bakı yəqin ki, bunu da ciddiyyə alacaq. Rəsmi İrəvan bundan əvvəl Moskvanın ödənilən 400 milyon dollar çərçivəsində hələ də İrəvana heç bir silah vermədiyini, problemi tərəfdaşlıq şəraitində həll etmə-

siya ilə əvvəldən əlbir olduqlarına görə sülhə maneələr yaradırlar. Görünən odur ki, dayanıqlı sülhdə Türkiyədən başqa heç bir xarici ölkənin marağı yoxdur. Bu məqamda Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin üzərinə ciddi məsuliyyət düşür - bütün maneələrə rəğmə sülh danışıqlarını dərinləşdirməyə cəhdləri davam etdirməli, sülhə aparan yolda ilkin razılaşma protokollarını imzalamalıdırlar. Dünya çox qarışıq, hətta daha çox qarışacaq, dünya man-yak liderlərin girovuna çevrilib, siyasət institutunun, beynəlxalq hüququn məhv olduğu günlər yaşayırıq, be-

Rusiya da Ermənistanı silahlandırır - “sülh carçıları”nın əsl siması üzə çıxdı...

44 günlük müharibədən sonra ilk dəfə Moskva İrəvanı silah-sursatla təmin edib - Rusiya bu il Ermənistan-a 500 milyon dollar dəyərinə silah-sursat verəcək, özü də müdafiə yox, məhz hücum silahları, “Smerç” raketləri... Hindistan və Fransanın ardınca bu ölkə də hərəkətləndi - Bakıdan etirazlar

yətindədir”. Partiya funksionerinin fikrincə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Azərbaycan və Türkiyə ilə əlaqələrini normallaşması istiqamətində real addımlar atacaqsa, Rusiyanın Ermənistan-da təsiri zəifləyəcək: “Əks halda Ermənistan Rusiyanın orbitində qalacaq. Azərbaycanla sülh müqaviləsinin bağlanması reallaşmaya bilər. ABŞ və Fransanın, həmçinin, Avropa İttifaqının Azərbaycana qarşı qərəzli mövqeyi artıq öz əleyhlərinə çevrilir. Nəticədə sülhə mane olaraq Rusiya Ermənistan-da təsirini qorumaq üçün addımlar atır”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Rusiya Cənubi Qafqazda geosiyasi mövqelərini Ermənistan vasitəsilə saxlamaq niy-

Netanyahu: “Bu münaqişə İsrailin varlığı ilə bağlıdır”

İsrailin baş naziri Netanyahu Təl-Əvivdə keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib ki, onlar “HƏMAS-a qarşı qəti qələbə” əldə olunana qədər Qəzza zolağına hücumları davam etdirəcəklər.

Musavat.com xarici mediaya istinadla xəbər verir ki, ABŞ mətbuatında çıxan “Vaşinqton administrasiyası Netanyahu-dan sonra Fələstin dövlətinin qurulması üçün hazırlıq görür” xəbəri ilə bağlı suala İsrailin baş nazir belə cavab verib: “Mən 30 ildir ardıcıl olaraq bir şeyi deyirəm: Bu münaqişə bir dövlətin - Fələstinin yoxluğuyla yox, bir dövlətin - İsrailin varlığıyla bağlıdır”.

BMT başda olmaqla beynəlxalq ictimaiyyətin qəbul etdiyi iki dövlətli həll təkliflərini rədd etdiyini və bu münasibəti ABŞ rəhbərliyinə çatdırdığını ifadə edən Netanyahu deyib ki, baş nazirin dostlarına “yox” demə qabiliyyəti olmalıdır.

Qəzza zolağının gələcəyi ilə bağlı danışan Netanyahu yalnız İsrailin bütün Qəzza üzərində təhlükəsizlik nəzarəti əldə etməsinə imkan verəcək razılaşmanı qəbul edəcəyini bildirib və bunu ABŞ rəsmilərinə dediyini qeyd edib.

Netanyahu Qəzzaya hücumlar bitdikdən sonra İsrailin İordaniyanın qərbindəki bütün torpaqları nəzarət altına almasının lazım olduğunu bildirərək deyib: “Bu durum da suverenlik mülahizəsindən doğan zərurətdir. Nə edə bilərik?”. ABŞ-ın NBC News televiziyaşında yayımlanan xəbərdə ABŞ rəhbərliyinin Netanyahu-dan sonrakı dövrə hazırlaşdığı iddia edilib.

□ **Musavat.com**

“NATO artıq Rusiya ilə müharibəyə hazırdır”

NATO Hərbi Komitəsinin sədri, admiral Rob Bauer Alyans Silahlı Qüvvələrinin artıq Rusiya ilə müharibəyə başlamağa hazır olduğunu açıqlayıb.

“Report” “Sky news”-a istinadən xəbər verir ki, o, Qərb ölkələrindəki mülki əhalini də Rusiya ilə geniş silahlı toqquşmaya hazır olmağa çağırıb.

“Biz sülh vəziyyətində olduğumuza görə hazırlaşma bilirik. Amma məsələ daha ciddidir. Mülki əhali də müharibəyə hazır olmalıdır”, - NATO Hərbi Komitəsinin sədri vurğulayıb.

Admiralın fikrincə, İsvetbu ayın əvvəlində əhalisini müharibəyə hazırlaşmağa çağırmaqla düzgün iş görüb.

Qeyd edək ki, NATO gələnlə həftə ən böyük təlimini keçirəcək. “Steadfast Defender 2024” manevrlərdə 90 mi-

nə yaxın hərbi iştirak edəcək. Hərbi təlimlərin məqsədi Rusiyanı çəkindirməkdir.

NATO rəsmisinin xəbər-

darlığı Soyuq Müharibədən bəri Alyansın ən böyük təlimlərinin başlaması ərəfəsinə təsadüf edir.

**“Bu il Ukraynanın tale-
yində həlledici olacaq”.
Bu fikri Böyük Britaniya
Müdafiə Nazirliyinin
rəhbəri Qrant Şapps ses-
ləndirib.**

Britaniya Müdafiə Nazirli-
yinin X (keçmiş Twitter) səhi-
fəsində yayımlanan çıxışında
nazir deyib: “2024-cü il dönüş
nöqtəsi olmalıdır. Ukrayna
üçün bu, ölkənin taleyinin həll
olunacağı il olacaq. Dünya
üçün bu, tarixdə demokratiya
üçün ən böyük il olacaq, çün-
ki dünya əhalisinin demək
olar ki, yarısı seçkilərdə iştirak
edəcək”.

Şapps vurğulayıb ki, Lon-
don bu il də Kiyevi dəstəklə-
məkdən imtina etməyəcək,
çünki Ukraynadakı münaqişə
Böyük Britaniya üçün ekzis-
tensial xarakter daşıyır. O,
həmçinin bildirib ki, Birləşmiş
Krallıq 2015-ci ildən bəri
ümumilikdə 60 mindən çox
ukraynalı hərbi hazırlayıb.

Bəşəriyyət üçün həlledici il - 1941-dən əvvəlki dönəmə qayıdırıq?

Əli Orucov: “Ukrayna məsələsi həmin seçkilərin siyasi gündəliyindədir”
Kamran Məmmədli: “Artıq nə beynəlxalq hüquq var, nə də...”

edən qanlı böhranı da nəzərə
alsaq, əslində bu il bəlkə də
qlobal sülhün, dünyanın tale-
yi həll olunur. Bəs gözlənti
nədir, 2024-də Xeyir Şərə
qalib gələ biləcəkmi?

Bu arada Rusiya prez-
denti Vladimir Putin deyib ki,
Ukrayna rəsmiləri vaxtında
doğru qərar vermiş olsaydı,
hər şey çoxdan bitmiş olardı:

lərin qeribçiliyə salmaq doğ-
ru olmaz. Təkcə Ukraynanın
deyil, demokratiyanın, insan-
lığın və bəşəriyyətin taleyinin
həll olunacağını da söyləyə
bilərik. İkinci Cahan savaşın-
dan sonra dünya heç vaxt in-
diki qədər qütblərə, cəbhələrə
bölünməmişdi və belə cid-
di təhlükələrlə, gərginliklərlə,
münaqişələrlə üzləşməmiş-

Ukrayna məsələsi həmin
seçkilərin siyasi gündəliyində
dır. Hazırda Ukrayna ilə
bağlı elə bir mürəkkəb situ-
asiya yaranıb ki, maraqlı və
qarşıduran tərəflər güzəştə
gedə bilmirlər. Çünki belə bir
güzəştə məğlubiyyət, digər
tərəf isə qalibiyyət kimi qə-
mə verəcək. Ukrayna müha-
ribəsində ən çox yardım gös-

gəldiyini bildirdi: “Sülh hər iki
tərəfin qarşılıqlı güzəştlər et-
məsi ilə razılaşdığı bir sövdə-
ləşmədir. Ancaq Vladimir Pu-
tinin bəhs etdiyi sülh Rusiya-
nın Ukraynadan daha çox
ərazi əldə edərək sənədləş-
dirmək istədiyi bir prosesdir.
Rusiyanın təklif etdiyi sülh Uk-
raynanın məğlubiyyəti və əra-
zilərindən imtina etməsi anla-
mına gəlir. Bu baxımdan, he-
sab edirəm ki Putin əgər həqi-
qətən də sülhün tərəfdarıdır-
sa, o zaman ən azından xoş
niyyətini göstərmək üçün
2022-ci ilin fevral ayından ön-
cəki ərazilərə çəkilməlidir.
Yalnız bundan sonra Ukrayna
hansısa danışıqlar barədə fi-
kirləşə bilər. Hesab edirəm ki,
2024-cü ildə nəinki Ukray-

na-Rusiya müharibəsində
sülh əldə ediləcək, əksinə,
dünyanın digər qaynar nöqtə-
lərində də yeni müharibələr
alovlanacaq. Çin-Tayvan,
Şərqdə ABŞ və müttəfiqləri-
nin Yəməndə hərbi əməliyyat-
ları, Asiyada iki Koreya ara-
sında gərginliklər daha da şid-
dətlənəcək. Hazırda 1941-ci
ildən əvvəlki dönəmə qayıtdı-
ğımızı söyləmək olar. Çünki
həmin dövrdəki kimi, eynən
bu gündə artıq ölkələr rahat
şəklidə digər ölkələrə hücum
etməkdən, əməliyyatlar apar-
maqdan çəkinmirlər. Artıq nə
beynəlxalq hüquq var, nə də
hər hansısa bir iqtisadi
sanksiyalar işə yarayır”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Eyni zamanda, nazir vurğula-
yıb ki, Böyük Britaniya müda-
fiə qabiliyyətini artırmaq üçün
çalışır. Bununla bağlı o xatır-
ladıb ki, ölkənin 2024-cü il
üçün hərbi büdcəsi tarixdə ilk
dəfə olaraq 50 milyard
funt-sterlinqi (indiki məzənnə
ilə 63 milyard dollar) keçə-
cək.

Bundan əlavə, nazir al-
yansın “Sabit Müdafiəçi” tə-
limlərində iştirak etmək üçün
fevralda NATO-nun şərq ci-
nahına 20 min britaniyalı
hərbiçinin yerləşdirilməsi
planlarını təsdiqləyib: “Biz ye-
ni dövrün astanasındayıq.
Berlin Divarının yıxılması indi
sadəcə, uzaq bir xatirədir.
Biz çıxış nöqtəsinə qayıtmı-
şıq. Biz müharibədən sonrakı
dünyadan müharibədən əv-
vəlki dünyaya keçirik”.

O, NATO-ya üzv ölkələri
müdafiə xərclərini artırmağa
çağırıb və əlavə edib ki, Qərb
ölkələri yaxın 5 ildə Çin, Rusi-
ya, İran və Şimali Koreya ilə
yeni münaqişələrə hazırlaş-
malıdırlar.

Yaxın Şərqdə davam

“Onlar danışıqlardan imtina
etdilər! Amma sizə xatırladım
ki, İstanbulda biz hər şeyi razı-
laşdırdıq, üstəlik, Ukrayna
tərəfinin danışıqlar qrupunun
rəhbəri də buna imza atdı.
İmza ordadır, bizdə sənəd
var. Bizə dedilər: Rusiya hə-
qiqətən də bu məsələləri sülh
yolu ilə həll etmək niyyətində
olduğunu bildirməli, qoşunla-
rı Kiyevdən çıxarmalıdır. Çı-
xartdıq. Bir gün sonra bütün
razılaşmaları zibil qutusuna
atdılar”.

Putin haqlıdır? İstanbul
görüşündən sonra həqiqətən
Ukraynanın günahından sülh
şansı buraxılıb? Bəşəriyyət
gerçəkdən müharibədən
sonrakı dünyadan 2-ci Dünya
müharibədən əvvəlki dünya-
ya qayıdır?

AMİP liderinin köməkçisi,
politoloq Əli Orucov II Dünya
müharibəsindən sonra dün-
yanın heç vaxt belə təhlükə-
lərlə üzləşmədiyini qeyd etdi:
“Bu il Ukraynanın taleyinin
həll olunacağı ilə bağlı Böyük
Britaniya Müdafiə Nazirliyinin
rəhbəri Qrant Şappsın dedik-

di. Planetimiz nüvə, yaxud
kütləvi qırğın silahlarının hər
an tətbiqi qorxusu ilə üzləşib.
Beynəlxalq hüquq sistemine
və prinsiplərə əməl edilmir.
“Kim güclüdür, qanun da
odur” yanaşmasının nəticəsi-
dir ki, dünyada nizam-inti-
zam, qayda-qanun itib. Rusi-
yanın təcavüzkar siyasəti, Çi-
nin hegemonluğu, Qərbin
“ənənəvi dünya ağalığından”
əl çəkməməsi böyük gücləri
qarşı-qarşıya qoyub. Rusiya-
da prezident seçkiləri yaxın-
laşdıqca Ukraynaya dağıdıcı
hücumları da intensivləşib.
Putin seçki öncəsi reytingini
artırmağın, daxili problemlə-
rin və ümumi narazılıqların bir
qədər yumşaldılması yolunu
Ukraynada hərbi əməliyyat-
ların miqyasını genişləndir-
məkdə görür. Təəssüf doğ-
ran odur ki, Ukrayna üzər-
dən hakimiyyətini saxlamağa
çalışan təkcə Putin deyil,
Qərbin özü də bu kartdan isti-
fadə edir. Cari ildə ABŞ-da
prezident və Böyük Britani-
yada parlament seçkilərinin
keçirilməsi nəzərdə tutulur.

tərən Qərb ölkələrindən Bö-
yük Britaniya Rusiya təhlükə-
sinin miqyasını görünür daha
çox anlayır. Əgər ABŞ və
müttəfiqləri Kiyevə vəd etdik-
ləri hərbi və maliyyə yardımı-
nı vaxtında icra etsələr Rusi-
yanın tezliklə məğlubiyyəti
qaçılmaz olardı. Lakin hazır-
da Qərb ölkələrinin tərəddüd
etmələri Rusiyanı daha da iş-
tahlandırır və dağıdıcı müha-
ribəni uzadır. Putinin Ukray-
na ilə danışıqların pozulması
ilə bağlı iddialarının kökündə
isə əslində işğal faktoru ilə ra-
zılaşmaq dururdu. Rəsmi Ki-
yev isə təbii ki, işğalla barış-
mayıb. Torpaqlarının azad
edilməsinə çalışır. Bütün mü-
haribələr qarşılıqlı güzəşt və
sülhlə nəticələndiyi kimi, Uk-
rayna müharibəsi də gec-tez
sülhlə nəticələniləcək. Ümid
edirəm ki, xeyr və şərin mü-
barizəsi olan bu müharibədə
də xeyr qalib gələcək”.

AĞ Partiya başqanının
müavini, siyasi şərhçi Kamran
Məmmədli Putinin təklif etdiyi
sülhün Ukraynadan daha çox
ərazilər qoparmaq anlamına

Avropada ilginclə qadağa - 10 min avrodan yuxarı...

Avropa İttifaqı 10 min avrodan yuxarı məbləğdə
nağd ödənişləri qadağan edəcək. Musavat.com xə-
bər verir ki, bu barədə Almaniyanın “Deutsche
Welle” (DW) nəşri yazıb.

Qeyd olunub ki, Avropa Parlamenti və Aİ ölkələrinin nü-
mayəndələri çirkli pulların yuyulmasına qarşı mübarizə üzrə
müvafiq razılıq əldə ediblər. Belə ki, tənzimləmə bütün Aİ ö-
lkələrində qüvvədə olacaq və milli qanunvericilikdə qalan
boşluqları aradan qaldıracaq.

Bundan əlavə, dəbdəbəli malların satıcılarından müştəri-
lərinin şəxsiyyətini yoxlamaq və şübhəli əməliyyatlar barədə
səlahiyyətli orqanlara məlumat vermək tələb olunacaq.

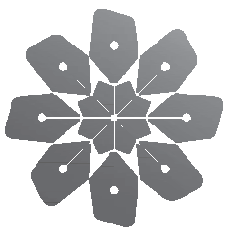
Məlumatla görə, daha sərt qaydalar zərgerlik məmulatla-
rının, lüks avtomobillərin, şəxsi təyyarələrin və yaxtaların sa-
tışına şamil ediləcək.

Bundan əlavə, Aİ rəsmiləri kriptovalyutalarla əməliyyat-
ları və aktivləri 50 milyon avrodan çox olan insanların bank
əməliyyatlarını daha diqqətlə izləməli olacaqlar. Səhmlərin
ən azı dördə birinə sahib olan şirkət sahibləri bütün Aİ-də
qeydiyyatdan keçəcəklər.

Qeyd olunub ki, bu tədbirlər xüsusilə rus oligarxlarını Aİ
sanksiyalarından yan keçmək imkanından məhrum etməyə
yönəlib.

Yeni qaydanın 2029-cu ildə qüvvəyə minməsi gözlənilir.
Məsuliyyət Avropa Çirkli Pulların Yuyulmasına Qarşı Müba-
rizə İdarəsi ilə koordinasiya əsasında hakimiyyət orqanları-
nın üzərinə düşəcək. Təşkilatın qərarlarının harada yerlə-
şəcəyi ilə bağlı qərar 2024-cü ildə veriləcək. Almaniya bu
departamenti Frankfurt-Maynda yerləşdirməyi təklif edir.

□ **Musavat.com**

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlənin İnkişafı
Agentliyi**

Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Azərbaycanda hamiləlik və doğuşdan sonrakı sosial məzuniyyət müddətinin 14 gün artırılması təklif olunur. Bu təkliflə Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev komitənin yanvarın 18-də keçirilən iclasında çıxış edib.

O xatırladı ki, hazırda həmin məzuniyyət müddəti doğuşdan əvvəl və sonra ümumilikdə 126 gündür: "Əmək Məcəlləsinə ediləcək dəyişikliklə həmin müddətin 140 günə çatdırılması təmin edilə bilər. Bunun ilk növbədə büdcə yükü müəyyənəldirilməlidir. Məsələnin həlli üçün müvafiq qurumlarla işləmək lazımdır".

Xatırladaq ki, qanuna əsasən Azərbaycanca hamiləlik dövründə və doğuşdan sonrakı dövr üçün işləyən qadınlara 126 təqvim günü (doğuşdan əvvəl 70 təqvim günü və doğuşdan sonra 56 təqvim günü) müddətində ödənişli məzuniyyət verilir. Doğuş çətin olduqda, iki və daha çox uşaq doğulduqda doğuşdan sonrakı məzuniyyət 70 təqvim günü müddətində verilir.

Kənd təsərrüfatı istehsalında çalışan qadınlara hamiləlik və doğuşa görə məzuniyyət aşağıdakı müddətlərdə verilir:

- a) normal doğuşda 140 təqvim günü (doğuşdan əvvəl 70 təqvim günü və doğuşdan sonra 70 təqvim günü);
- b) doğuş çətin olduqda 156 təqvim günü (doğuşdan əvvəl 70 təqvim günü və doğuşdan sonra 86 təqvim günü);
- c) iki və daha çox uşaq doğulduqda 180 təqvim günü (doğuşdan əvvəl 70 təqvim günü və doğuşdan sonra 110 təq-

vim günü).

Əmək Məcəlləsinin 240-cı maddəsinə görə, hamilə və ya 3 yaşına çatmamış uşağın olması səbəbinə görə qadınla əmək müqaviləsinin bağlanması imtina etmək yolverilməzdir. Məcəllənin tələblərinə görə, hamilə və 3 yaşına çatmamış uşağı olan qadınların gecə işlərinə, iş vaxtından artıq işlərə, istirahət, bayram və iş günü hesab olunmayan digər günlərdə işə cəlb edilməsinə, habelə onların eza-miyyətə göndərilməsinə yol verilmir. Ümumiyyətlə, hamiləlik müddətində xanımlar daha yüngül işə keçirilməlidirlər. Yaş yarı-mına çatmamış uşağı olan qadınlara iş vaxtı ərzində istirahət və yemək üçün verilən ümumi fasilədən başqa, həm də uşağı-nı yedizdirmək üçün əlavə fasilələr verilməlidir. Bu fasilələrin hərəsi azı 30 dəqiqə olmaqla, hər 3 saatdan bir verilir. Qadının yaş yarı-mına çatmamış iki və daha çox uşağı olduqda hər fasilənin müddəti azı bir saat müəyyən edilir.

Hamilə və 3 yaşınadək uşağı olan qadınların həm özünün, həm də uşağının tibb müəssisələrində dispanser və ambulator müayinələrinin keçirildiyi, həkim məsləhətləri aparıldığı günlərdə orta əməkhaqqı saxlanılır. Belə müayinələrin keçirilməsi üçün işəgötürən hök-mən hamilə qadınlara zəruri şə-rait yaratmalıdır. Yəni, qanunda gələcək ananın dünyaya sağ-

Analara şad xəbər - sosial məzuniyyət müddəti artırılır

Sosioloq: "Körpələrin ana südü ilə qidalanması strateji məsələdir"

lam uşaq gətirməsi və özünü güvəndə hiss etməsi üçün hər məqam nəzərdə tutulub.

Dünyanın bir çox ölkələrində də analıq məzuniyyətinin müddəti ilə bağlı oxşar və fərqli qanunlar var. Məsələn, Gürcüstanda işçinin tələbi ilə hamiləliyə, doğuşa və uşağa qulluğa görə 730 təqvim günü müddətinə məzuniyyət verilir. 183 təqvim günü ödənişli məzuniyyət hesab olunur. Doğuş çətin olduqda və ya əkiz uşaq doğulduqda 200 təqvim günü işçi-yə məzuniyyət verilir. İkinci hissədəki, ödənişli məzuniyyət müddəti doğuşdan əvvəl də, sonra-da bölüşdürülə bilinər. Bölüş-dürmə işçinin istəyindən asılıdır.

Belarusda analıq məzuniyyəti qanununa əsasən, qadınlara doğuşdan öncə 70 gün, doğuşdan sonra isə 56 gün boyunca maaşları ödənilir. Analıq

məzuniyyəti üç ilədək davam edə bilər.

Britaniya və Rusiya kimi ölkələr anaları bir neçə ay və ya hətta il davam edən analıq məzuniyyəti ilə təmin edir. Birləşmiş Ştatlar isə dövlət səviyyəsində ödənişli analıq məzuniyyəti qanunu olmayan yeganə ölkədir.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının 2016-cı ildə yaydığı hesabatda bildirilir ki, İƏİT ölkələrində analar ortalamada 18 həftə analıq məzuniyyəti haqqına sahibdirlər.

Bəs Azərbaycanda hamiləlik və doğuşdan sonrakı sosial məzuniyyət müddətinin 14 gün artırılaraq, 140 günə çatdırılması təklifini ekspertlər necə şərh edir?

Məsələ ilə bağlı tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev bildirib: "Azərbaycan qanunlarını beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq əsas vəzifələrdən biridir. Ölkənin həm iqtisadiyyat, həm də ictimai həyatının bütün sahələrini beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq lazımdır. Bu, bizim Qərb iqtisadiyyatına keçidimizin labüd elementlərindən sayılır. Biz həmin standartları mənimsəməliyik. Belə olan təqdirdə, hamiləliyə və doğuşa görə əmək məzuniyyətinin artırılması ilə bağlı təklifi müsbət hal kimi sayıram".

Qadınların işə vaxtından əvvəl çıxmasına gəlincə isə Adil Qeybullayev hesab edir ki, bu seçimi onların öz ixtiyarına vermək lazımdır: "Bu məsələyə fərdi yanaşılmalıdır, hansısa formada qadınların öz ixtiyarına verilə bilər. Digər tərəfdən isə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmalıdır ki, qadınlar verilən imkandan istifadə edib yararlanırlar".

Qadınların işə vaxtından əvvəl çıxmasına gəlincə isə Adil Qeybullayev hesab edir ki, bu seçimi onların öz ixtiyarına vermək lazımdır: "Bu məsələyə fərdi yanaşılmalıdır, hansısa formada qadınların öz ixtiyarına verilə bilər. Digər tərəfdən isə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmalıdır ki, qadınlar verilən imkandan istifadə edib yararlanırlar".

na bilsinlər".

Sosioloq Lələ Mehralı isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib:

"Hesab edirəm ki, millət vəkili Musa Quliyev kifayət qədər yaxşı təkliflə çıxış edib. Bu məsələyə əslində ehtiyac var. Çünki südəmə körpəyə qulluq dövründə körpənin anaya çox ehtiyacı olur. Yaxşı olardı ki, ananın işə başlaması körpənin süddən kəsilmə ərafəsinə düşsün. Bu həm də körpələrin ana südü ilə qidalanmasına təşviqdır. Bəzən maddi ehtiyacı olan analar analıq məzuniyyətindən imtina edir. Bu zaman körpəsindən ana südünü əsirgəmək məcburiyyətində qalır. Hesab edirəm ki, təklif olunan məsələ bu amilə də çox yaxşı təsir edər. Fikrimcə, məzuniyyət müddəti 14 gündən də çox artırıla bilər.

Ümumilikdə həm ana və uşaq münasibətlərinin inkişafına, həm körpələrin psixoloji və fiziki baxımından sağlam yetişməsinə yönələn təkliftir. Körpələrin ana südü ilə qidalanması strateji məsələdir və bu məsələ birbaşa olaraq ölkənin gələcəyi üçün vacibdir. Məlum olduğu kimi ana südü ilə qidalanan uşaqlar daha sağlam böyüyür, mənəvi-psixoloji baxımdan öndə olur. Bu kifayət qədər araşdırmalarla sübut olunan məsələdir.

Əvvəllər analar körpələrinə süd verən dövrdə güzəştlərlə işləyə bildirlər. Yeni övladını ana südü ilə təmin etmək üçün müəyyən imtiyazları olurdu. Hesab edirəm ki, həmin imtiyazlar da bərpa edilə bilər".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Xalidə GƏRAY

Mingəçevirdə daha bir məktəbdə mənimsəməyə görə cinayət işi başlandı

Mingəçevirdə təhsil müəssisəsində aşkar edilmiş mənimsəmə faktı ilə bağlı cinayət işi başlanıb. APA xəbər verir ki, bu barədə Mingəçevir şəhər prokurorluğu məlumat yayıb.

Xəbərə görə, Mingəçevir şəhər 4 sayılı tam orta məktəbdə baş verən qanunsuzluqlarla bağlı daxil olmuş vətəndaş müraciəti əsasında şəhər prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Araşdırma zamanı Azər Qaziyev qeyd edilən təhsil müəssisəsində direktor vəzifəsini icra etdiyi 2020-2023-cü illər ərzində məktəbdə texniki vəzifədə çalışan, işə davamiyyəti olmayan işçilərə əməkhaqqı ödənilməsi yolu ilə 26 min manatdan artıq dövlət vəsaitini mənimsəməsi və israf etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Fakta görə Mingəçevir şəhər prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 179.2.3 və 179.2.4-cü (qulluq mövqeyindən istifadə etməklə və xeyli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə və ya israf etmə)

maddələri ilə cinayət işi başlanaraq istintaq aparılır.

Xatırladaq ki, kütləvi informasiya vasitələrində Mingəçevir şəhər 4 nömrəli tam orta

məktəbin direktoru Azər Qaziyevin müəllimlərdən dərslər saatlarına görə rüşvət alması barədə görüntüləri əks etdirən məlumat yayılmışdır.

Qeyd edək ki, bir neçə gün

əvvəl prokurorluq Mingəçevir şəhər N.Gəncəvi adına 8 sayılı tam orta məktəbində baş verən qanunsuzluqlarla bağlı cinayət işi başlanması barədə məlumat yayıb.

Bakıdan Sumqayıta ekspres marşrut xətti açılır

Yanvarın 21-dən Bakı - Sumqayıt istiqamətində yeni marşrut xətti fəaliyyətə başlayacaq.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu barədə "Baku Bus" MMC-nin "Instagram" səhifəsində məlumat yayılıb. Məlumatda qeyd olunub ki, ekspres marşrut xətti Bakı Avtovağzalından Sumqayıt Avtovağzalına və əks istiqamətə olacaq.

Marşrut xəttinin dayanacaqları: Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksi, "Avtovağzal" m/st, Ceyranbatan qəsəbəsi, Sumqayıt dairəsi, Bağçalı evlər yaşayış kompleksi, Sumqayıt avtovağzalına olacaq. Gün ərzində interval 11 dəqiqə, pik saatlarda isə 7-8 dəqiqə olacaq. Şəhər Sumqayıtdan ilk çıxış 5:50, Bakıdan 6:30, axşam Bakıdan son çıxış 23:00, Sumqayıtdan son çıxış 22:20-də olacaq. Gediş haqqı 80 qəpik təşkil edəcək.

Qeyd edək ki, hər biri 48 oturaqdan ibarət olan avtobuslarda sərnişinlərin yüklərini yerləşdirə bilmələri üçün baqaj bölməsi də mövcuddur.

Ötən ilin payızında Avropa İttifaqının tətbiq etdiyi 12-ci sanksiyalar paketi, həmçinin ABŞ-ın ikincili sanksiyalara dair addımları Rusiyanın digər ölkələr üzərindən sanksiyalı malları öldə etməsinə ciddi zərbə vurub. Artıq Türkiyə və Çinlə ticarətin maliyyələşməsi mümkünsüz halda gəlib. Belə ki, hər iki ölkənin bankları Rusiya ilə ticarət əməliyyatları üzrə maliyyə işlərini icra etməkdən imtina edirlər.

Rusiya ətrafında çəmbər daralır - faktlar

Türkiyə, Çin, Qırğızıstan bankları Moskva ilə ticarət əməliyyatlarını maliyyələşdirməkdən imtina edir

Dekabr ayından tək-tək rastlaşılan bu faktlar artıq kütləvi xarakter alıb. Rusiyanın "Kommersant" nəşri maliyyə bazarındakı mənbələrə və xarici ticarət iştirakçlarına istinadən xəbər verib ki, Türkiyə bankları sanksiya təhdidi altında Rusiya bankları ilə işləməkdən imtina etməyə başlayıb. Eyni məlumatı Türkiyə mətbuatı da yaymaqdadır.

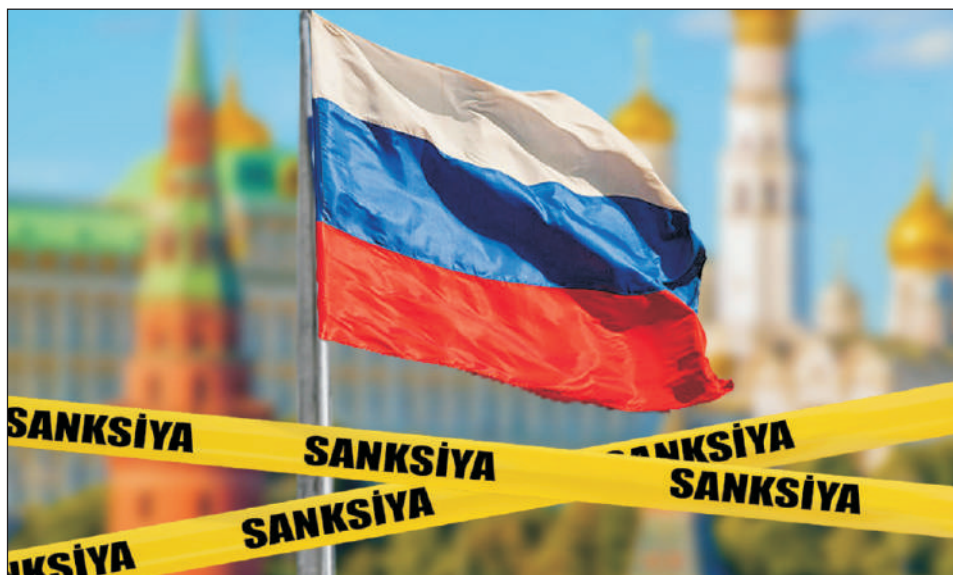
Bildirilir ki, formal müqavilə bağlanmadan müxbir əlaqələri və ödənişlərin işlənməsi dayandırılır. Xarici bankların Rusiyadakı bəzi törəmə şirkətləri istisnadır. Məlumatla görə, çətinliklər uzun müddətdir ki var, lakin 2023-cü ilin sonunda vəziyyət xeyli pisləşib və Türkiyənin demək olar ki, bütün banklarını əhatə edib.

Prosesin belə inkişafının əsas səbəbi kimi ABŞ prezidenti Baydenin ötən il dekabrın 22-də Ukraynadakı müharibədə Rusiyaya yardım edən xarici şirkətlərə qarşı ikinci dərəcəli sanksiyalar haqqında imzaladığı fərman göstərilir. Fərman Vaşinqtona Rusiyaya qarşı sanksiyaları pozduqlarına görə xarici bankları Amerika maliyyə sisteminə ayırmağa imkan verir. Lakin analitiklər bildirirlər ki, problem Avropa İttifaqının 12-ci sanksiya paketinin tətbiqindən başlayıb, Baydenin fərmanı onu daha da dərinləşdirib.

Yanvarın 1-dən Rusiyadan Türkiyəyə pul köçürmələri demək olar, dayanıb. İxracatçılar lirə və rublla ödənişi qəbul etmirlər. Hətta bəzi banklar əməliyyatların "qadağan olunmuş mallara" aid olduğunu əsas gətirərək, artıq icraya qəbul edilmiş əməliyyatları geri döndəriblər. Türkiyənin bank sektorundan olan mənbə bildirib ki, problemlər ABŞ Maliyyə Nazirliyinin Xarici Aktivlərə Nəzarət Ofisinin (OFAC) tədbirləri ilə bağlıdır.

Türkiyənin Ticarət Nazirliyinin ölkə banklarının Rusiyadan ödənişləri emal etməkdən imtina etməsi ilə bağlı problemi həll etməyə çalışdığı bildirilir. Nazirlikdən TASS-a bildiriblər ki, ödəniş edə bilməyən şirkətlərin şikayətlərini toplayırlar.

Türkiyə hakimiyyəti vəziyyəti ən qısa zamanda

həll etməyi planlaşdırır. Türk şirkətləri də ödəniş məhdudiyyətlərindən əziyyət çəkir. Türkiyə Podratçıları Birliyinin rəhbəri Mustafa Gültəpə bildirib ki, problem bu ilin əvvəlində yaranıb və fevralın əvvəlində həll olunmalıdır.

RIA Novosti-nin məlumatına görə, son günlər Türkiyənin dövlət bankları qismən Rusiyadan ödənişlər etməyə başlayıb, özəl banklar isə yanvarın 25-dək vəziyyəti normallaşdıracaq.

Lakin əksər Rusiya ekspertləri, həmçinin bazat iştirakçıları problemin aradan qalxmayacağını bildirirlər. Türkiyənin sahə ekspertləri bankların ikinci dərəcəli sanksiyalardan qorxduqlarını bildirirlər: ABŞ sanksiyasına məruz qalmaq qısa müddət ərzində hər hansı bankın bütün müştərilərindən məhrum olması, faktiki iflası deməkdir. Çünki əsasən Avropaya, ABŞ-a istiqamətlənən Türkiyə şirkətləri öz hesablarını sanksiyalı banklardan dərhal çıxaracaqlar.

Rusiyada xarici ticarətlə məşğul olan sahibkarları bəziləri tək-cə Türkiyə və Çində deyil, bəzi MDB ölkələrində, həmçinin Qırğızıstanda da eyni problemlərin yaranacağını bildirirlər. Onların "Kommersant"a dediklərinə görə, artıq bir neçə Qırğızıstan bankı da Rusiya ilə ticarət əməliyyatları üzrə köçürmələri dayandırılar.

"Optimaloq" şirkətinin baş direktoru Georgiy Vlas-

topulo hesab edir ki, Türkiyədə yaranan problem real olaraq həll edilməyəcək: "2023-cü ilin yazında, mart ayında Türkiyədən tranzitə qadağa qoyulanda, Türkiyə Rusiyaya tranzit əməliyyatlarını dayandırdı. Onda da biz hakimiyyət orqanlarından oxşar bəyanatlar eşitdik ki, onlar indi bunun nə olduğunu araşdırıb, problemləri aradan qaldıracaqlar. Və bu günə qədər gördüyümüz kimi, heç nə yaxşılaşmayıb: Türkiyədən Rusiyaya birləşmə tranzit hələ də qadağandır. Düşünürəm ki, bu məsələ iki-üç bankın transsərhəd ödənişdən imtina etməsindən, Qərbi ölkələrinə pul köçürməkdən imtina etməsindən və s. daha ciddidir. Fikrimcə, bunun əsasında tətbiq edilmiş sanksiyalara nəzarəti gücləndirmək nəzərdə tutulan son, 12-ci sanksiyalar paketindən başlanır. Çünki biz indi Çində tamamilə oxşar vəziyyəti görürük. Məsələn, bu gün Honq-Konqdakı bir bankdan menecerimizlə dialoq apardım və o, artıq bildirdi ki, bizə alınan rublu ABŞ dollarına çevirmək və Çindən istənilən yerdə üçüncü ölkəyə transsərhəd ödəniş etmək qadağandır. Yeni ərazidə, ən azı bu bankda konvertasiya edilmiş dollarlar Çinli kontragent tərəfindən ödənilməkdə, yalnız Çində istifadə oluna bilər".

SOTA Logistic Biznesin İnkişafı Direktoru İqor Çernışev qeyd edir ki, Türkiyədə bütün banklar son alıcıların

göstərilməsini və HS kodları ilə malların bəyannaməsini tələb edir: "Hazırda Türkiyə banklarından yalnız biri müxbir kimi ödənişlərə icazə verir. Amma ödənişlərin sayı gündə 50-dən çox olarsa, ərizənin doldurulması bir neçə gün çəkir".

Rusiya xarici ticarət iştirakçlarına görə, Türkiyə ilə ticarət əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün yeganə effektiv variant üçüncü ölkələrin, o cümlədən MDB ölkələrinin bankları vasitəsilə Türkiyə ilə hesablaşmaların qurulması olacaq. Bu halda, digər ölkələrin şirkətləri "Rusiya izini silmək" üçün ödəniş agentləri kimi istifadə edilə bilər.

Qeyd edək ki, Türkiyə Qərbin bütün təzyiqlərinə rəğmən Rusiya ilə ticarət əlaqələrini məhdudlaşdırmayan çox az ölkələrdən biridir. Ötən ilin noyabrında Türkiyənin ticarət naziri, Rusiya-Türkiyə hökumətlərarası komissiyasının həmsədri Ömər Bolat bildirib ki, 2023-cü ilin sonuna qədər Rusiya ilə Türkiyə arasında ticarət dövriyyəsi təxminən 56 milyard dollar təşkil edə bilər: "Bu il enerji sektorunda ticarət dövriyyəsi bir qədər azalıb, çünki dünyada enerji məhsullarının və əmtəələrin qiymətləri ucuzlaşıb. Keçən il Rusiya ilə Türkiyə arasında ticarət dövriyyəsi rekord həddə - 68 milyard dollara çatıb. Bu il dəyər ifadəsində Türkiyədən Rusiyaya 9,6 milyard dollarlıq məhsul ixrac ediləcək.

Rusiyadan Türkiyəyə isə 46 milyard dollarlıq ixrac olacaq. Ümumilikdə təqribən ticarət dövriyyəsinin həcmi 56 milyard dollara çatacaq".

Çinin hər tərəfdən izolasiya olunan Rusiya üçün nə qədər böyük əhəmiyyət kəsb etdiyinə əlavə izahə ehtiyacı yoxdur. Ukrayna ilə müharibə başlayandan sonra Çin Kremlin ən böyük ticarət tərəfdaşına çevrilib: Çindən Rusiyaya mal tədarükü 69 faiz artıb. Hazırda Rusiyanın bütün idxalının 41 faizini Çin təmin edir.

Faktiki olaraq, hazırda Çin Rusiyanın müharibəni davam etdirməsi üçün zəruri məhsullarla təminatının ən böyük mənbəyidir. ABŞ və Avropa İttifaqının sanksiyalarına qoşulmasa da, Pekinin seçim qarşısında qalarsa, üstünlüyü məhz bu iki mərkəzə verəcəyi heç kimdə şübhə doğurmur. Məsələ burasındadır ki, Rusiyaya ixrac Çinin ümumi ixracının cəmi 3,3 faizini təşkil edir və heç ilk 5 əsas bazara belə daxil deyil. Çin Avropa İttifaqına Rusiya ilə müqayisədə dörd dəfə, ABŞ-la müqayisədə isə 3,3 dəfə çox mal satır. Onların payı müvafiq olaraq 13,2 faiz və 11,2 faiz təşkil edir. Bundan əlavə, Çinin digər ölkələrlə ticarətinin çox böyük hissəsi Qərbin maliyyə qurumlarının vasitəsilə maliyyələşdirilir. Belə bir şəraitdə Çin banklarının real sanksiya təhlükəsini nəzərə alması mümkün görünür.

Maraqlıdır ki, hələlik sanksiyalı malların Rusiyaya ötürülməsində kifayət qədər böyük rol oynayan Ermənistanla bank əməliyyatlarında hansısa problemin yaranmadığına dair məlumatlara rast gəlinmir. Halbuki ötən ilin 9 ayının nəticələrinə əsasən Ermənistanın ən böyük xarici ticarət tərəfdaşı Rusiyadır - ticarət dövriyyəsinin həcmi 40,8 faiz artmaqla 5 milyard 425 milyon 329,9 min dollara çatıb.

2023-cü ilin doqquz ayında Ermənistandan ixrac 2022-ci ilin yanvar-oktyabr ayları ilə müqayisədə 38,5 faiz artaraq 5 milyard 795 milyon 105,4 min dollara çatıb. İxrac həcminə görə ilk yerdə Rusiyadır: 63 fəzilik illik artımla 2 milyard 872 milyon 401,1 min dollar.

Ermənistan statistikasına baxdıqda, Rusiyaya ixrac olunan malların əksəriyyətinin sanksiya tətbiq edən ABŞ və Avropa ölkələrindən alındığını rahatlıqla müəyyən etmək mümkündür. Bu halda ABŞ-ın Ermənistanın başı üzərindən keçib Qırğızıstana xəbərdarlıq etməsi ikili yanaşmanın daha bir nümunəsidir...

Yeri gəlmişkən, Qərbin sanksiyaları Rusiyanın yaxın qonşuları olan ölkələr, o cümlədən Azərbaycan üçün də ciddi təhdidlər formalaşdırır. Bu baxımdan, ölkəmizin indiyə qədərki mövqeni davam etdirməsi son dərəcə vacibdir.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Aİ Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi hazırlayır

Avropa İttifaqı Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi ilə bağlı müzakirələrə başlayıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə "Bloomberg" məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Aİ fevralın 24-nə qədər təsdiqləməyi hədəfləyən yeni sanksiyalar paketi üzrə müzakirələrə başlayıb.

Potensial sanksiyalar daha çox hüquqi və fiziki şəxslərin bu siyahıya salınması, daha çox ticarət məhdudiyyətləri və Moskvanın həm üçüncü ölkələr, həm də Aİ daxilindəki şirkətlər vasitəsilə blokun sanksiyalarından yan keçmək "qabiliyyəti"ne qarşı təzyiqi ehtiva edə bilər.

Xatırladaq ki, fevralın 24-də Rusiyanın Ukraynaya qarşı başladığı müharibənin ikinci ili tamam olacaq.

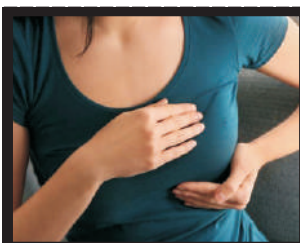

MUSAVAT

Son səhifə

N 11 (8384) 20 yanvar 2024

Yanvar

Bu 4 faktor döş xərçənginin yaranmasına səbəb olur

Döş xərçəngi qadınlarda ən çox görülən xərçənglərdən biridir. Bu xəstəliyin inkişafına genetik meyil, yaş, həyat tərzı və ətraf mühit kimi bir sıra amillər səbəb ola bilər.

Onkoloq, mammoloq, Rusiya Biotexnoloji Universitetinin Onkologiya kafedrasının baş müəllimi Aleksandr Soyнов "Lenta.ru"-ya risklər barədə ətraflı məlumat verib.

O, bildirib ki, döş xərçəngindən qorunmaq üçün hər kəsə uyğun bir üsul yoxdur, lakin bəzi verdişlər onun meydana gəlmə şansını azaltmağa kömək edə bilər.

1. Genetik meyillilik

BRCA1 və BRCA2 genlərində, eləcə də digər genlərdə irsi mutasiyalar döş xərçənginin inkişaf riskini artırır. Yaxın qohumlarında döş xərçəngi diaqnozu qoyulmuş qadınlarda da xəstəlik riski yüksəkdir.

2. Yaş

Qadın nə qədər yaşlı olarsa, döş xərçənginə tutulma ehtimalı bir o qədər yüksəkdir. Soyнов qeyd edib ki, döş xərçəngi ən çox 50 yaşdan yuxarı qadınlarda rast gəlinir.

3. Həyat tərzı

Siqaret çəkmək, spirtli içki qəbul etmək, pis qidalanma və oturmaq həyat tərzı də xəstəliyin riskini artırır.

4. Ətraf mühit

Cərrah əlavə edib ki, kimyəvi maddələrə, radiasiyaya və digər ətraf mühit amillərinə məruz qalmaq da xərçəng risklərini artırır.

"Fibroadenomalar və kistlər kimi süd vəzilərində bu cür xoşxassəli formasiyaların özləri çox nadir hallarda bədxassəli formalaşmaya çevrildiyini xatırlatmaq lazımdır. Lakin onların bəzi formalarının (məsələn, mürəkəb kistlər) xərçəngə çevrilmə riski artır və buna görə də cərrahi müalicə tələb olunur", - onkoloq, mammoloq və Rusiya Biotexnoloji Universitetinin Onkologiya kafedrasının baş müəllimi Aleksandr Soyнов qeyd edib.

Dilin rəngi bu xəstəliklərdən xəbər verir

Dildəki ağ örtüyün xüsusiyyətləri ilə mədə-bağırsaq traktının problemləri müəyyən edilə bilər. Bu barədə "NEWS.ru" saytına terapevt Zarema Ten məlumat verib. Onun sözlərinə görə, onikibarmaq bağırsağ xorası dildə qalın ağ ərpin yaranmasına səbəb olur. Mədə xəstəliklərində isə dildə ağımtıl-boz rəngli bir örtük meydana gəlir, qaraciyər problemi varsa, dilin üstündəki ərpin rəngi açıq sarıdan qəhvəyi rəngə qədər dəyişir. Bundan əlavə, yemək borusu, mədə və onikibarmaq bağırsağın fəaliyyəti pozulubsa, xəstələr ağızda turş dad hiss edirlər. Həmçinin, mədə-bağırsaq traktının xəstəliklərində dil şişir və üzərində diş izləri aydın görünür.

"Dildə sarımtıl ərpin olması ilə öd yollarında lokallaşdırılmış parazitə invaziya üçün xarakterikdir. Adətən buna lyamblioz diaqnozu qoyulur. Mütəxəssis sonda qeyd edib ki, hər gün dişlərimizi fırçaladıqımız kimi, dil təmizləyicilərdən də istifadə etməliyik.

Professor şəkərlə bağlı miflərə son qoydu

"Şəkərdən tamamilə imtina etməyə ehtiyac yoxdur". Bu barədə Harvard Universitetinin qidalanma və epidemiologiya professoru Frenk Hu bildirib.

O, şəkərin müxtəlif növləri haqqında danışmış və şirniyyatdan tamamilə imtina etməyin faydalı olmadığını şübhə altına alıb. "Bütün şəkərlər eyni deyil. Daha sağlam pəhriz üçün, qidalarda olan şəkərin qəbulunu minimuma endirmək lazımdır", - deyə professor bildirib.

Li əlavə edib ki, bal, aqave nektarı və ya ağcaqayın siropu təbii şəkərlər hesab edilirdi ki, mi tamamilə təhlükəsiz deyil: "Onların əsas üstünlüyü tərkiblərində antioksidantların və

faydalı maddələrin olmasıdır. Lakin çox istehlak edilərsə, adi şəkərlə eyni nəticələrə gətirir". Dietoloq nisbətən sağlam şirniyyatın meyvələr olduğunu bildirib, çünki onlar qan qlükozasında güclü sıçrayışlara səbəb olmur.

Professor əmindir ki, şirniyyatın zərərli baxmayaraq, şəkərdən tamamilə imtina etmək də faydalı deyil. Çünki şəkəri tam aradan qaldırmaq üçün karbohidratlardan da imtina edilməlidir, onlar isə enerji üçün vacibdir.

"Şəkərin zərərli olduğunu düşünməlisiniz. Problem şəkər deyil, istehlak edilən şəkərin miqdarıdır", - deyə professor sözlərini yekunlaşdırıb.

20 yaşlı qız tort yeyərkən öldü

Sevgilisi ilə birlikdə restoranda tort yeyən qadın komaya düşüb. İtaliyanın Milan şəhərində yerləşən restoranda "Tiramisu Mascherpa" yeyən qız 10 gün sonra dünyasını dəyişib. 20 yaşlı Anna Bellisaronun ölümü ilə bağlı cinayət işi açılıb. Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, onun südə allergiyası olub və yediği tiramisu səbəbindən dünyasını dəyişib.

Astronomlar 13 milyard ildən çox yaşı olan qara dəlik aşkar ediblər

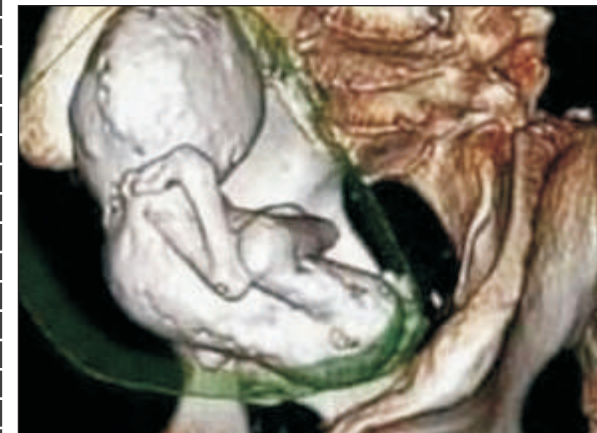
Kembric Universitetinin beynəlxalq alimlər qrupu "Ceyms Uebb" teleskopundan (JWST) istifadə edərək yaşı 13 milyard ildən çox olan qara dəlik aşkar ediblər. Məlum olub ki, qara dəlik öz ana qalaktikasını "yeyir". "Qara dəlik böyük partlayışdan 400 milyon il sonra, yəni 13 milyard ildən çox əvvəl yaranıb", - deyə universitetin açıqlamasında bildirilir. Aparıcı tədqiqatçı Roberto Mayolino-nun "irəli nəhəng sıçrayış" adlandırdığı nəticələr "Nature" jurnalında dərc olunub. Onların arasında qara dəliklərin nəinki böyük ölçülərə qədər böyüməsi, həm də "böyük doqulması" və ya materiyayı mümkün hesab ediləndən beş dəfə daha sürətli yeyə bilməsi kimi fikirləri də var.

Araşdırmaya görə, kəşf edilən qara dəlik əvvəlki rekordçudan təxminən 40 milyon il yaşıdır. Onun kəşfi 2023-cü ilin noyabrında elan edilib.

Bunları bilirsinizmi?

- * Bədənimizdəki damarların ümumi uzunluğu 96 min kilometrdir. Bu uzunluqla dünyanı 3 dəfə dolaşmaq olar.
- * İnsan gözü o qədər həssasdır ki, əgər dünya düz olsaydı 60 km uzaqdakı şam işığını görə bilərdi.
- * İnsan beyni dəqiqədə 1000 kəlmə oxuya bilər.
- * İnsan saç 12 ton çəkisi olan yük qaldıra bilər.
- * İnsan bədənindən 30 dəqiqədə çıxan enerji ilə 4 litr su qaynatmaq olar.
- * İnsan bədənində şimpanzədə olan qədər tük var. Lakin onların çoxu görünür.
- * İnsan sümüyü qranit kimi möhkəmdir. Sümük 9 ton yük qaldıra bilər.
- * İnsan beyni kompüter olsaydı saniyədə 38 katrilyon iş görə bilər. Dünyanın ən güclü kompüterini olan "BlueGene" bu rəqəmin 2/1000 görə bilir.
- * Körpələrin əksəriyyəti mavi gözlü doğulur. Lakin ultrabənövşəyi işıqların təsirindən rəng dəyişir.
- * Bir dirnağın tam böyüməsi üçün 6 ay lazımdır.
- * Böyrəklərimizdə 2 milyona yaxın filtr var ki, onlar da hər dəqiqədə 1,3 litr qan təmizləyir.
- * Hər bir insanın özünə xas qoxusu var. Bu qoxu ancaq əkilərdə eyni ola bilər.
- * Çox yuxu görmək yüksək IQ səviyyəsindən xəbər verir.
- * Şəhər yuxudan duranda 1 sm daha uzun olur. Bunun səbəbi onurğa qığırdaqlarımızın gün boyunca yığılmasıdır.
- * Bədənimiz hər saniyə 25 milyon yeni hüceyrə istehsal edir.
- * İnsan beyni bütün bədən oksigeninin 20 faizini tələbəsinə istifadə edir.
- * Bəzi qadınlar çox insanla müqayisədə dünyanı daha rəngli görürlər. İnsanların əksəriyyətində 3 tip rəng qəbul edici olsa da, az qism qadınlarda bu say 4-5 arasındadır.

Tibb aləmində ŞOK: qarnında 35 illik körpə var imiş

Tibb aləmində təəccüblü hadisə baş verib. Həkimlər qarın ağrısından şikayət edən yaşlı qadının bətnində 35 yaşlı "daş körpə" dölü aşkar ediblər. 73 yaşlı qadının mədəsinin rentgen müayinəsi zamanı təxminən 7 aylıq və 4,5 kq ağırlığında olan daş dölün şok görüntüləri ortaya çıxıb. Mütəxəssislər əlcəzairli qadının daşlaşmış körpəni 35 il özü də fərqi varmıdan qarnında gözdirdiyini, lakin yenə də normal həyat sürdüyünü bildirib. Bildirilib ki, litopedion adlanan bu nadir bir vəziyyət, dölün hamiləlik dövründə öldüyü və bədən tərəfindən geri "sorulmayacaq" qədər böyük olduğu zaman meydana gəlir. Bu zaman ananı infeksiyaya səbəb olan ölü toxumadan qorumaq üçün döl daşlaşmağa başlayır.

ABŞ-in Klivlend şəhərindəki Universitet Xəstəxanasının həkimi Dr. Kim Qarçi toxumadakı kalsifikasiyanın ananı infeksiyadan qoruduğunu, eyni zamanda dölün onilliklər ərzində aşkarlanmadan qala biləcəyini ifadə edib. O, bu barədə "ABC News"-a danışmış.

"Royal Society of Medicine" jurnalında 1996-cı ildə dərc edilmiş məqaləyə görə, 290 litopediya hadisəsi sənədləşdirilib. Ən birincisi isə 1582-ci ildə qeydə alınıb. Qeyd edək ki, 2009-cu ildə 92 yaşlı çinli Xuan İczyunun yarım əsrdən artıq qarnında daşlaşmış dölə yaşadığı məlum olub. Analoji hadisə 2013-cü ildə kolumbiyalı yaşlı bir qadında da rastlanıb. Onun bətnində isə 40 yaşında daş körpə aşkarlanıb.

Surqutdan Moskvaya uçan təyyarədə dava saldı

Rusiyada Surqutdan Moskvaya uçan təyyarə səmşişinin zorakılığına görə Perm hava limanında təcili enməli olub. Ekipaj üzvlərinin sözlərinə görə, səmşişinlərdən biri, 40 yaşlı Ramil Şamelov bir stəkan suya toz halında olan maddə töküüb və onu qəbul etdikdən sonra nalayiq hərəkətlər etməyə başlayıb. O, stəkani sındıraraq, əllərini kəsib və səmşişinlərə təcürüb. Kişini çətinliklə oturmağa bağlayıblar. Təyyarə Permde eniş edib və həmin şəxs polisə təhvil verilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500